

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

**Analýza členské základny tenisových hráčů
narozených v letech 1988 – 1995 v žákovských a
dorosteneckých kategoriích v Západočeské oblasti**

Jakub Pivec

Katedra tělesné výchovy

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. PaedDr. Ladislav Kašpar, Ph.D.

Studijní program: Specializace v pedagogice, Tělesná výchova se
zaměřením na vzdělání a sport - Informační technologie se
zaměřením na vzdělání

2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury.

V Praze dne 8. dubna 2014

.....

Rád bych touto cestou vyjádřil poděkování PhDr. PaedDr. Ladislavu Kašparovi, Ph.D.
za jeho odborné vedení mé bakalářské práce.

.....

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

NÁZEV:

Analýza členské základny tenisových hráčů narozených v letech 1988 – 1995
v žákovských a dorosteneckých kategoriích v Západočeské oblasti

AUTOR:

Jakub Pivec

KATEDRA (ÚSTAV)

Katedra tělesné výchovy

VEDOUCÍ PRÁCE:

PhDr. PaedDr. Ladislav Kašpar, Ph.D.

ABSTRAKT:

Cílem práce je zkoumání hráčské tenisové základny v žákovských a dorosteneckých kategoriích v západočeské tenisové oblasti.

Výzkumným vzorkem jsou tenisoví hráči včetně dívek, narozeni v letech 1988 – 1995. Údaje o těchto hráčích jsou analyzovány jednak podle početnosti a jednak podle měřítka výkonnosti, které si tato práce stanovuje. Na základě analyzovaných dat se zde provádí porovnání mezi vybranými ročníky narození, mezi chlapci a dívkami a také porovnání mezi roky z jednotlivých ročníků žákovských a dorosteneckých kategorií ze součtů všech ročníků.

Získané výsledky jsou vyhodnoceny a podle možností zdůvodněny. v závěru práce jsou předloženy ve vztahu k výsledkům z výzkumu další možné výzkumné otázky a návrhy dalších šetření.

KLÍČOVÁ SLOVA:

západočeská tenisová oblast, tenisová mládež, tenisové žebříčky

TITLE:

Analysis of the tennis players' membership who were born between 1988-1995 within the junior categories in the West Bohemia region

AUTHOR:

Jakub Pivec

DEPARTMENT:

Katedra tělesné výchovy

SUPERVISOR:

PhDr. PaedDr. Ladislav Kašpar, Ph.D.

ABSTRACT:

The aim of my work is to explore the junior tennis players' base in the West Bohemia region.

Tennis players including girls born between 1988-1995 are the subject of the research. Figures about the players are analysed regarding the numerosity and their performance as well. On the basis of the analysed data a comparison among selected years of birth, between boys and girls and among years from individual years of birth within the junior age brackets from the total of all years of birth.

Acquired results are interpreted and rationalised if possible. Final part of the work contains further possible research questions based on the result of the survey and proposals of further investigations

KEYWORDS:

West Bohemia tennis region, junior tennis players, tennis rankings

Obsah

Obsah.....	7
1 Úvod.....	8
2 Cíl práce.....	9
3 Teoretická část.....	10
3.1 Novodobá historie tenisu.....	10
3.1.1 Historie tenisu v Českých zemích.....	11
3.2 Historie Českého tenisového svazu.....	11
3.3 Poslání Českého tenisového svazu - stanovy.....	14
3.4 Tenis mládeže v západních Čechách.....	17
3.4.1 Komise mládeže Západočeského tenisového svazu.....	19
3.5 Světoví tenisté ze Západočeské oblasti.....	19
3.6 Pravidla tenisu a tenisové řády.....	21
3.6.1 Soutěžní řád.....	21
3.6.2 Klasifikační řád - žebříčky.....	30
3.6.3 Registrační, Přestupní a Disciplinární řády.....	36
3.7 Začátky tenisu u dětí.....	37
4 Hypotézy.....	40
5 Metody a postup práce.....	41
6 Diskuse.....	53
7 Závěry.....	55
8 Použitá literatura.....	58
8.1 Internetové zdroje:.....	58
9 Seznam tabulek, obrázků, grafů a zkratk.....	61
9.1 Seznam tabulek.....	61
9.2 Seznam obrázků.....	61
9.3 Seznam grafů.....	61
9.4 Seznam zkratk.....	62
10 Přílohy.....	63

1 Úvod

Tenis je jedním z nejznámějších a nejoblíbenějších sportů ve světě. Je to sport, u kterého je potřeba pro úspěch nejen talentu, píle a velké trpělivosti, ale také kvalitního zázemí a samozřejmě dostatečného finančního zajištění. Velké úspěchy nadějných tenisových hráčů v mládežnických kategoriích nemusí znamenat jistotu úspěchu v seniorské kategorii.

Analýza tenisové mládeže v Západočeské tenisové oblasti, tak jak je pojata v této práci, se snaží zmapovat změny v osmi vybraných ročnících narození v mládežnických kategoriích v období od roku 1998 do roku 2013. Motivací byla vlastní zkušenost, kdy jako aktivní tenista jsem sám v tomto období hrál tenis. Jsem ročník narození 1991 a s mateřským tenisovým klubem TCF Purum Mariánské Lázně patřím do Západočeské tenisové oblasti. To, co mě vedlo k napsání této práce, byly zkušenosti s tenisem a různé poznatky o změnách, které jsem osobně zažil v žákovských a dorosteneckých soutěžích napříč s hráči z několika ročníků narození v tomto kraji. Největší motivací bylo zjistit, jak si jednotlivé ročníky hráčů vedly, jak velké rozdíly jsou mezi chlapci a dívkami, a jestli v poslední době byla Západočeská tenisová oblast s mládeží v úpadku. Vybral jsem si tedy ročníky narození 1988 až 1995, přičemž jsem tušil, že právě ty nejstarší ročníky (1988) by měly patřit k těm nejsilnějším.

Spolu s tímto výzkumem je v této práci zpracován vývoj tenisových pravidel a řádů, které by měly vést k pochopení celého systému, ze kterého byla získaná data. Doprovodným tématem této práce je zmapování historie Západočeské tenisové oblasti s jejich největšími tenisovými hvězdami a popsání tenisových podmínek pro mládež v tomto kraji.

2 Cíl práce

Cílem práce je porovnání závodních tenisových hráčů včetně dívek ve věku od 10 do 18 let dle jejich početnosti a dle měřítka výkonnosti, která si práce stanovuje, v jednotlivých věkových kategoriích, mezi oběma pohlavími a mezi jednotlivými ročníky narození.

Vedlejším cílem je zjištění shodných tendencí v početnosti a výkonnosti u všech ročníků narození chlapců i dívek ve vztahu k věkovým kategoriím.

3 Teoretická část

Práce je v úvodní teoretické části zaměřena na historii novodobého tenisu, a to zejména v Českých zemích. Dále pak na historické proměny dnešního Českého tenisového svazu a podmínky pro mládež v Západočeské tenisové oblasti. V samostatné kapitole se zmiňuje o světových tenistech z historie a současnosti, kteří se narodili v Západních Čechách. Dalšími podstatnými kapitolami pro praktickou část jsou shrnutá pravidla tenisu a českých tenisových řádů, s důrazem na pravidla, která se týkají hodnocení hráčů, turnajů a družstev ve sledovaném období (1998 – 2013) včetně jejich změn. Na konci teoretické části se nachází kapitola o základních aspektech týkající se tenisového vývoje dětí.

3.1 Novodobá historie tenisu

Tenis, tak jak ho známe dnes, má za sebou dlouhou historii. Ve své dnešní podobě se začal hrát na konci 19. století. Historické počátky tohoto sportu sahají hluboko do dávnověku, do Mexika a také k Římanům, kteří hráli obdobnou hru. Moderní počátky bílého sportu, jak se tomuto sportu také říká, je třeba hledat v Anglii v patnáctém a šestnáctém století. Tehdy přichází první zmínky o hře, které se říkalo tennis¹. O tenis v novodobém provedení zatím ještě nešlo. Až v roce 1874 v Anglii si major Walter Clopton Wingfield nechal patentovat hru, které se říkalo sféristika. Sféristika už byla velmi podobná dnešnímu tenisu, hrálo se na travnatém dvorci. Rozměry hřiště a sítě byly odlišné od dnešních rozměrů. Dalším krokem k vytvoření celosvětově známého sportu bylo v roce 1875 vytvoření prvních pravidel tenisu v anglickém Marylebone Cricket Clubu. V roce 1886 pak vznikl první tenisový dvorec s dnešními rozměry (1).

Pravidla tohoto sportu se od té doby mnohokrát výrazně neměnila. Velikou změnou v pravidlech, prošel tenis jen v roce 1975, kdy se zavedlo na přání televizních společností, kvůli nekonečně dlouho trvajícím zápasům, zkrácené počítání nejdříve na třináct gamů² (tedy do maximálního stavu 8:8 na gamy) a později už jen na dvanáct gamů (do stavu 6:6), po kterém přichází tie-break neboli zkrácená hra (1). Dnes se již

---

¹ „Slovo tennis je údajně odvozeno z francouzského výrazu „tenez“ (sloveso ve významu „berte“, či ještě výstižněji „chytejte“).“ (1, s. 9).

² Game česky hra se užívá v počítání v tenisu, pro výhru v setu (sadě) je potřeba minimálně 6 vítězných her s minimálním rozdílem 2 her od soupeře (15).

využívá zkrácené hry při nerozhodném stavu na konci každého setu, vyjma posledního, pátého setu v zápasech Davisova poháru anebo na turnajích, které si určují vlastní pravidla.

3.1.1 Historie tenisu v Českých zemích

V českých zemích se tenis hrál mnoho let předtím, než začaly vznikat první organizované tenisové společnosti. Hrál se většinou pro zábavu v uzavřených pozemcích šlechtické vrstvy a prostý člověk neměl šanci se s tímto sportem setkat (2).

Prvním větším tenisovým průlomem může být zmínka o uspořádání prvního velkého tenisového turnaje v Rakousku-Uhersku v roce 1879, který se uskutečnil v českém městě Choceň v zámeckém parku knížete Kinského. Německé noviny tehdejší doby se však o této události nezmiňují a samy píší jako o prvním tenisovém turnaji Rakouska-Uherska o tenisovém setkání důstojníků C. K. armády na kasárenském cvičišti v Plzni, které se uskutečnilo až v roce 1891. Od tohoto roku se dostává český tenis pomalu do pohybu. Zásadně se o to zasloužil snad největší zakladatel různých sportovních organizací v českých zemích, a to dr. Josef Rössler-Ořovský. Díky němu už v roce 1892 vzniká v Praze Český Lawn-Tennisový Klub, který se poté v roce 1893 spojuje s již existujícím Lawn-Tennisovým Cercle na Střeleckém ostrově, a tak vzniká první český ryze tenisový klub: 1. Český Lawn-Tennisový Klub Praha neboli I. Č. L. T. K. Praha (3). V ten samý rok vznikají i další české lawn-tenisové organizace, například tenisový klub v Olomouci nebo tenisový odbor Plzeňského klubu velocipedistů. V té době řada tenisových klubů a kroužků nemá ani své vlastní stanovy a tenis se zde hraje hlavně pro sportovní zážitky a ne jako společenská záležitost (14). Mezi další velký tenisový milník té doby určitě patří i první Mistrovství zemí Koruny české, které se hrálo od roku 1894 do roku 1914 jako turnaj jednotlivců a čtyřher. Později se tohoto turnaje mohli účastnit i tenisté z ciziny. Turnaj se až na změny v jeho pojmenování ve své podstatě hrál od roku 1894 v každé politické době vyjma dvou světových válek (3).

3.2 Historie Českého tenisového svazu

Zásluhy pana dr. Rösslera-Ořovského na vzniku organizovaného českého tenisu byly značné. Díky jeho vedoucímu postavení v České amatérské atletické unii (ČAAU), jejímž posláním bylo zaštitovat a osamostatňovat všechny sporty, které dosud neměly své vlastní národní svazy, pomohl sportům jako lyžování, hokej, atletika, šerm,

kanoistika a samozřejmě i tenisu k osamostatnění a k vytvoření vlastních národních svazů (16).

15. května 1906 tak vzniká Česká lawn-tenisová asociace. Od svého počátku se k ní hlásilo osm tenisových klubů a kroužků. Ke konci svého působení, tedy těsně před začátkem 1. světové války, se v roce 1914 k České lawn-tenisové asociaci hlásilo 18 organizovaných tenisových společenství (3).

Důležitou roli hrálo v té době také ustanovení Českého olympijského výboru (ČOV), u kterého byl opět dr. Rössler-Ořovský. Díky tomuto výboru založenému v roce 1900 byla až do první světové války zajištěna česká účast včetně českých tenistů na všech olympijských hrách, kromě olympijských her v roce 1904 (16). A to i v roce 1908, kdy Rakousko bojkotovalo spolu s Českým fotbalovým svazem i české tenisty a hrozilo, že čeští tenisté se nebudou moci zúčastnit olympiády. Nakonec situaci zachránil, kdo jiný než dr. Rössler-Ořovský, který přihlásil v rámci stanov anglického lawn-tenisového ústředí do Anglie Českou lawn-tenisovou asociaci, a tím se tak neúčast na olympiádě odvrátila.(3)

Už od svých začátků musela Česká lawn-tenisová asociace bojovat o právo samostatného vystupování v tenise na mezinárodní úrovni s rakouskými a německými svazy, které se snažily neztratit svůj vliv, a proto bojkotovaly české snažení. Zlepšení situace nastalo kolem roku 1910, kdy se podle knihy 90 let Českého tenisového svazu píše o tomto roku takto: „Začalo období rozkvětu tenisu, vznikaly nové kluby, kroužky a společnosti, a tím pádem nové turnaje. Změnil se i názor školských úřadů a tenise se stal součástí sportovních utkání.“ (3, s. 8). Bohužel bojkoty a nátlaky ze stran rakouských a německých svazů dále už nepolevily až do vzniku Československé Republiky.

Nová éra tak přichází na jaře roku 1919, kdy vzniká Československá lawn-tenisová asociace (ČLTK), která se vzápětí přihlásila o členství v Mezinárodní lawn-tenisové federaci (ILTF), jejíž vznik je datován k 1. březnu 1913 v Paříži. ČLTK byla přijata do ILTF roku 1921. Tento rok je také významný tím, že Československá republika poprvé vstoupila do mezinárodního turnaje družstev Davisova poháru. Ve stanovách nově vzniklé ČLTK byla tehdy do roku 1935 zakotvena naprostá suverenity nově vzniklého orgánu. Dokladem je výňatek ze stanov, který je uveden v knize 90 let Českého tenisového svazu, a píše se tam toto: „Československá lawn-tenisová asociace spojuje

všechny útvary, které pěstují v ČSR tenis, ke společné ochraně a podpoře tohoto sportu a rozhoduje o všech otázkách týkajících se tenisu v ČSR. Jedině jí proto přísluší zastupovat československý tenis doma i v zahraničí, jediné ona může navazovat mezinárodní styky, pořádat mezinárodní turnaje a mistrovství ČSR, povolovat pořádání všech domácích turnajů a má všeobecnou disciplinární pravomoc. Vydává pravidla amatérského tenisu a bdí nad jejich zachováváním.“ (3, s. 10).

Roku 1929 vznikají tenisové župy³, dnešní oblastní tenisové svazy, prostřednictvím, kterých řídila Československá lawn-tenisová asociace tenisový sport. O dalším vývoji českého tenisu v roce 1933 je psáno v knize 90 let Českého tenisového svazu takto: „Československá lawn-tenisová asociace má 13 žup a 424 organizovaných klubů včetně D.L.T. Verbandu a Čs.-maďarského tenisového svazu.“ (3, s. 31).

Druhá světová válka stejně jako ta první pozastavuje veškeré sportovní dění po celém světě až na Ameriku, kde se i mezi lety 1940 - 1944 stále hraje a konají se šampionáty a turnaje včetně s US Open. Po skončení Druhé světové války se vrací vše do normálu a tenis se začíná hrát i v Československu opět naplno. Bohužel ne na dlouho, už v roce 1949, kvůli komunistickému puči v roce 1948, přichází na pět let tenisový útlum, kdy čeští tenisté nesmějí hrát na mezinárodních akcích včetně Davis Cupu⁴. Některé tenisové hvězdy té doby tak raději volí emigraci, aby mohly pokračovat ve své kariéře. Mezi ně například patří wimbledonský vítěz Jaroslav Drobný. Komunistická totalita nakonec donutila i v 80 – 90. letech 20. století k emigraci dalších české tenisové super hvězdy, a to Martinu Navrátilovou a Ivana Lendlu.

Český tenisový svaz neměl ve své historii lehkou pozici, přesto se mu většinou dařilo plnit svou funkci. Byla zde politická období, která znemožňovala nejen suverenitu českého tenisového svazu, ale i rozkvět tenisu na nadnárodní úrovni. v historii prošla tato národní tenisová organizace mnoha změnami: od roku 1906 jako Česká lawn-tenisová asociace bojovala za osamostatnění českého tenisu, od roku 1919 pod názvem Československá lawn-tenisová asociace (ČLTK) zažívá první období samostatnosti a ve svých stanovách vytváří principy hodnot, které ctí i dnešní Český tenisový svaz. V této době se také stává členem Mezinárodní lawn-tenisové federace (ILTF). Po druhé světové válce československá lawn-tenisová asociace jako taková zaniká a stává se

---

³ Župa znamená: vyšší územní správní celek v některých zemích, převážně střední a východní Evropy. Do žup se člení rovněž některé spolky, například Sokol, Orel či dobrovolní hasiči (17).

⁴ Davis Cup: „je tenisová soutěž mužských reprezentačních družstev, největší každoročně hraná soutěž v mužském sportu, pořádaná Mezinárodní tenisovou federací (ITF).“ (18)

jednou ze sekcí Československého svazu tělesné výchovy (ČSTV), tento stav trvá do roku 1968. V tomto období stejně jako v následujícím nepatřil tenis ke sportům, kterým by tehdejší politická situace u nás přála. V roce 1969 vzniká vrcholný orgán Československý tenisový svaz, pod kterým jsou v ten samý rok vytvořeny Český tenisový svaz a Slovenský tenisový svaz. Později se Čs. tenisový svaz stává členem Evropské tenisové federace (ETA) už od jejího založení v roce 1975. Tento stav vydržel až do roku 1992. Kvůli rozdělení Československé republiky se osamostatňují i dva tenisové svazy, a to Český tenisový svaz a Slovenský tenisový svaz tak, jak je známe dnes (3).

3.3 Poslání Českého tenisového svazu - stanovy

Nejvyšší český tenisový orgán prošel ve své historii mnoha přeměnami, jak už bylo napsáno v předešlé kapitole. Měnily se nejen názvy této organizace, ale také cíle a poslání zpravidla ovlivněné aktuální politickou situací. V prvním období (1906 – 1914) se usilovalo hlavně o suverenitu českého tenisu a přiblížení tohoto „panského“ sportu široké veřejnosti. V dalším období (1919 – 1935) po získání naprosté suverenity, přichází propracovanější stanovy a členství v Mezinárodní lawn-tenisové federaci ILTF. Od té doby až do dneška se cíle a poslání vrcholového tenisového orgánu v Česku už příliš neměnily. V období (1949-1992) je sice přibrzděna tenisová spolupráce s okolním světem a zároveň tenis v Čechách v té době nepatří k těm propagovanějším sportům. Ale to vše se napravilo roku 1993 politickou změnou a obnovením autority Českého tenisového svazu (dále už jen ČTS). ČTS má stejně jako v minulosti své sídlo na Štvanici 38, Praha 7 a jeho orgány jsou valná hromada, prezident, rada a výkonný výbor.

Stanovy ČTS jsou jednou z nejpodstatnějších částí, která udává směr tenisu v České republice. Řídí se jimi samotný ČTS, který informuje veřejnost o své organizační struktuře, o své pravomoci a povinnostech a také o jeho základním poslání. Aktuálně platné stanovy byly schváleny 19. 2. 2010. Tyto stanovy jsou podle 15. článku Závěrečná ustanovení v souladu se stanovami, které byly schváleny Národní konferencí ČTS dne 9. 4. 1994. Jejich znění bylo změněno a doplněno pouze třikrát, a to valnou hromadou ČTS konanou ve dnech 14. – 15. 3. 1998, 23. 2. 2002 a 19. 2. 2010 (19).

Mezi nejdůležitější body stanov patří cíle a poslání ČTS, dle kterých se řídí provozování tenisu v České republice. Jejich znění je následující: „Posláním ČTS je vytváření

podmínek a všestranná péče o rozvoj tenisu a ochrana práv a oprávněných zájmů jeho členů v souvislosti s jejich činností v rámci ČTS.“ (19, s. 1). Tento cíl je dále podrobněji bodově rozepsán v následujícím odstavci stanov:

- a) „hájí zájmy tenisu vůči státu, úřadům, jakož i ostatním právnickým a fyzickým osobám
- b) podporuje zájmy svých členů týkající se jejich činnosti v ČTS
- c) organizuje státní reprezentaci České republiky a zastupuje český tenis v rámci mezinárodních vztahů, má právo stát se členem jiných národních a mezinárodních sportovních organizací
- d) spolupracuje s Českým olympijským výborem při účasti tenisu na olympijských hrách a zapojení do mezinárodního olympijského hnutí
- e) pořádá tenisové události ve své působnosti nebo pověřuje jejich uspořádáním své orgány či oblastní tenisové svazy, případně smluvní partnery a k tomu vydává termínové listiny
- f) vydává pro Českou republiku sportovně technické předpisy tenisu, řády a pravidla v návaznosti na platné znění obdobných mezinárodních předpisů, bdí nad dodržováním výše uvedených předpisů
- g) řídí soustavu vrcholového tenisu a systému výběru a výchovy sportovně talentované mládeže
- h) koordinuje činnost oblastních tenisových svazů jakožto představitelů tenisu v jednotlivých oblastech ČR, podporuje výkonnostní tenis a rozvoj seniorského a rekreačního tenisu
- i) řídí systém výchovy hráčů, trenérů, rozhodčích a ostatních funkcionářů ČTS
- j) pečuje a podporuje rozvoj tenisových sportovních zařízení
- k) získává finanční a jiné prostředky pro rozvoj tenisu buď samo, nebo prostřednictvím marketingové společnosti. Vzájemné vztahy mezi ČTS a marketingovou společností jsou vymezeny společenskou smlouvou společnosti, zákonnými ustanoveními a příp. dalšími smlouvami mezi ČTS a marketingovou společností
- l) vydává odborné materiály získané na základě nejnovějších vědecko-metodických a zdravotnických poznatků
- m) zabezpečuje v rozsahu své působnosti účinnou propagaci ve sdělovacích prostředcích;

- n) navrhuje systém, organizuje a řídí mistrovství České republiky jednotlivců a družstev všech věkových kategorií
- o) vydává vlastní tiskové materiály“ (19, s. 1 - 2).

Další podstatné informace ve stanovách ČTS se týkají členění svazu do jednotlivých oblastí podle územního principu. v ČTS působí osm oblastních tenisových svazů včetně Západočeského tenisového svazu. Tyto oblasti jsou netypicky vymezené a většinou neodpovídají žádnému dnešnímu územnímu členění. Jde o pozůstatek z minulé doby, kdy se zachovalo územní členění podle žup, které tehdy plnily stejné funkce jako oblastní tenisové svazy dnes. Oblasti se mohou dále členit na další podoblasti, například okresní a městské svazy. Všechny tyto organizace mají formu právnických osob majících své vlastní stanovy. Jejich stanovy musí být v souladu se stanovami ČTS. Jejich popis a forma činnosti je ve stanovách ČTS zanesena takto: „IV. Právní postavení Oblastních tenisových svazů ČTS:

2. Oblastní tenisový svaz je řádným členem ČTS a na základě pověření uděleného Výkonným výborem ČTS organizuje a řídí činnost ČTS v rámci své územní působnosti, provádí a realizuje příslušná rozhodnutí orgánů ČTS, která se dotýkají jejich působnosti. Vykonává řídicí a poradenskou činnost vůči okresním tenisovým svazům, působících v rámci příslušné oblasti, pokud jsou v tomto okrese zřízeny a poskytují poradenskou činnost tenisovým klubům ve své oblasti a ostatním svým členům.“ (19, s. 2 - 3).

Stanovy ČTS obsahují i body týkající se členství hráčů, klubů a další v ČTS. Platí, že neregistrované tenisové kluby nemohou zaregistrovat pod svým jménem hráče a družstva do soutěží, které provozuje ČTS, a tím pádem není možné se účastnit oficiálního hodnocení ČTS. Stanovy dělí členství na fyzické a právnické osoby. v obecném znění nabývají členství v ČTS fyzické osoby: „prostřednictvím členství právnických osob nebo prostřednictvím členství fyzických osob ve zřízených základních organizačních složkách ČTS.“ (19, s. 3). Znamená to, že každý registrovaný hráč, evidovaný člen, trenér, rozhodčí a také manažer, smí být zaregistrován pouze za jeden klub, který je ovšem také řádně registrován v ČTS (20). Stanovy dále uvádějí, že členem se může stát: „každá fyzická osoba, která má zájem podílet se na plnění poslání ČTS, zejména rozvíjet sportovní tenisovou činnost.“ (19, s. 3). Právnickým osobám uděluje členství: „příslušné orgány ČTS resp. Oblastní tenisové svazy, a to pouze takovým právnickým osobám, které mají zájem podílet se zejména finanční a jinou hmotnou podporou na rozvoji tenisu.“ (19, s. 3).

Důležitým bodem v této kapitole jsou také práva a povinnosti členů. Ty stanovuje Oblastní tenisový svaz, prostřednictvím kterého vzniklo členství k ČTS. Zde je však nutné dodržet práva a povinnosti, která vycházejí ze stanov ČTS a ta jsou popsána takto:,,

- a) účastnit se soutěží řízených ČTS v souladu s příslušnými sportovně technickými předpisy
- b) využívat možnosti dalšího vzdělávání a odborného růstu v rámci ČTS a získávat odborné kvalifikace
- c) navrhopvat a volit své zástupce do orgánů ČTS od 15 let a být volen do těchto orgánů od 18 let věku; kandidáti na funkci prezidenta, předsedy rady a předsedy výkonného výboru musejí být starší 21 let
- d) obracet se s připomínkami, podněty, návrhy, žádostmi a stížnostmi na orgány ČTS resp. Oblastní tenisové svazy s právem písemné odpovědi do 30 dnů od obdržení takového podání
- e) vyžadovat pravidelné informace o činnosti a hospodaření orgánů ČTS
- f) platit členské příspěvky stanovené příslušným orgánem ČTS
- g) podřídit se rozhodnutí orgánů ČTS resp. Orgánů oblastních tenisových svazů
- h) dodržovat stanovy ČTS, řády a veškeré další předpisy upravující činnost v rámci ČTS“ (19, s. 3 - 4).

Z této kapitoly by mělo být zřejmé, jak podle stanov ČTS má fungovat členský systém v ČR, a to bez radikálních změn už minimálně od roku 1993. Podrobnější podmínky řádného členství jsou řešeny v samostatné kapitole Registračního řádu ČTS, ve kterém jsou obsaženy mimo jiné i způsoby udělování registrací (20).

3.4 Tenis mládeže v západních Čechách

Západočeská tenisová oblast se skládá z Karlovarského a Plzeňského kraje. Karlovarský kraj je známý díky svým léčivým pramenům a lázeňství v mnoha tamních městech. To, jak se ukázalo, tenisu velmi svědčilo, jelikož lázeňští hosté, kteří zde chtěli nejen odpočívat ale i sportovat, většinou hráli tenis. Díky tomu zde v období rozmachu lázeňských pobytů vznikaly skoro v každém větším městě tenisové kurty a tenisové kluby. Naopak Plzeňský kraj je charakteristický svým strojním průmyslem a pivovarnictvím, zejména v krajském městě Plzni. V tomto kraji vznikly také tenisové kluby a kurty, ale většinou jen pro místní sportovce a rekreační hráče. Dnešní doba,

kteřá není zejména pro Karlovarský kraj příznivá a lázeňství v této oblasti ztrácí na síle, znamená i pro tenis určitý útlum. Rekreačních tenisových oddílů ubývá stejně tak jako tenisových kurtů. Tenis se zařadil mezi sporty, které jsou po finanční stránce velmi náročné, a to platí zejména u závodního tenisu mládeže.

V Západočeské oblasti je registrováno, podle stránek www.cztenis.cz, 100 tenisových klubů. Z toho 42 klubů mělo v letech 1998 - 2013 alespoň jednoho registrovaného hráče, který se minimálně jednou umístil na celostátních tenisových žebříčcích v kategoriích mládeže. Pokud se z těchto 42 klubů vyberou pouze ty, které mají stabilní početnou a výkonnostně dobrou mládež, dojdeme k 15 klubům. Mezi tyto kluby patří: TK Slavia Plzeň, TCG Karlovy Vary, TCF Purum Mariánské Lázně, TK Škoda Plzeň o. s., LTK Klatovy, Lokomotiva Plzeň, TK Sokolov, Lokomotiva Karlovy Vary, Tenisklub Cheb, Sokol Plzeň Doudlevec, TK Aš, Jiskra Domažlice, Sokol Rokycany, TO Rotas Rotava a TK Horažďovice. Ve všech 15 klubech se snaží určitým způsobem motivovat a získávat nové mladé hráče. Zároveň většinou podporují závodní hráče podle jejich výkonnosti. Každý klub využívá odlišný systém motivace. Většinou kluby nabízejí pro mladé hráče tréninkové hodiny z části na účet klubu (zejména v zimním období), nefinanční podporu za dosažení určité výkonnosti, organizování společných tenisových a kondičních tréninků anebo třeba taky pořádání tenisových kempů. Ve všech těchto klubech trénují mládež v drtivé většině profesionální trenéři I., II. a III. tříd.

Podmínky Západočeské tenisové oblasti pro mládež podporuje i ČTS, který zde dotuje tréninková střediska mládeže (TSM) a středisko vrcholového tenisu (SVT). Kluby, ve kterých jsou střediska zřízena, musí splňovat požadavky, které ukládá ČTS pro daný typ střediska. Platí, že tréninková střediska mládeže (TSM) jsou na nižší úrovni než střediska vrcholového tenisu (SVT). Minimálně od roku 1998 bylo TSM a SVT pevně zřízeno v tenisovém klubu TK Slavia Plzeň. Od roku 2012 je zřízen další TSM v Tenisklubu Cheb. Tato střediska zajišťují vybraným hráčům dle kritéria vysokého umístění na celostátních žebříčcích lepší tréninkové podmínky než v ostatních klubech.

Mezi kluby z hlediska úrovně výkonnosti se jako nejlepší profiluje TK Slavia Plzeň. Proč tomu tak je lze doložit mnohaletou činností tréninkového střediska mládeže a střediska vrcholového tenisu u tohoto klubu. Díky existenci TSM a SVT se přirozeně do tohoto klubu stahovali nejnadanější hráči z plzeňska. Kritériem úspěšnosti tohoto

klubu, je mimo jiné i výrazná převaha hráčů z žákovských a dorosteneckých kategorií v soutěžích družstev v Západočeské tenisové oblasti. Tato družstva většinou získávají první místa v nejvyšších oblastních soutěžích a pravidelně se zúčastňují republikových mistrovství družstev. Jen výjimečně se některým z dalších z 14 citovaných klubů podaří v soutěžích družstev v kategoriích žactva a dorostu, porazit družstva TK Slavia Plzeň a postoupit na celorepublikové mistrovství. Totéž platí o soutěži jednotlivců, kdy tenisovému klubu TK Slavia Plzeň patří každý rok drtivá většina přebornických titulů v oblasti a medailových umístění na Mistrovství České republiky.

3.4.1 Komise mládeže Západočeského tenisového svazu

Západočeský tenisový svaz má v rámci své struktury i komisi mládeže. Tato komise se stará o zajištění oblastních přeborů na dvorcích a v hale, zajišťuje starty jednotlivců na mistrovstvích České republiky, sleduje výkonnost a vývoj mládežnického tenisu v oblasti. Spolupracuje se sportovně technickou komisí (STK) při pořádání soutěží jak jednotlivců, tak i družstev a vyhodnocuje nejúspěšnější hráče z řad mládeže. V rámci této komise vychází každý rok nepublikovaná výroční zpráva o její činnosti, ve které jsou zhodnoceny výsledky mládeže za daný rok. Autorem těchto výročních zpráv je většinou Mikuláš Blašín z Karlových Varů.

3.5 Světoví tenisté ze Západočeské oblasti

Západočeská tenisová oblast nebyla nikdy velikou líhňí tenisových hvězd světového formátu. v celé novodobé historii tenisu se první světově známí tenisté, z dnešního Plzeňského a Karlovarského kraje, proslavili až dlouho po druhé světové válce. Tím proslavením je myšleno nejen vítězství na světově nejproslulejších soutěžích, jako je Davis Cup a Fed Cup⁵, ale také samotná účast v prvních kolech na turnajích typu Grand Slam⁶ anebo zaznamenání vítězství na menších turnajích ITF⁷. Takto se proslavily dvě generace hráčů. Tyto generace tenistů jsou zajímavé ve dvou ohledech. Zaprvé hráči v každé z nich se narodily vždy ve stejném období v rozmezí maximálně tří let, zadruhé v první generaci jsou sami muži a ve druhé jsou samé ženy.

---

⁵ Fed Cup: „je ženská týmová soutěž v tenise, do roku 1995 známá jako Pohár federace (Federation Cup), kterou pořádá Mezinárodní tenisová federace. Představuje obdobu mužského Davis Cupu.“ (20)

⁶ Grand Slam: „je nejvyšší kategorie mužského a ženského profesionálního okruhu v tenise, která v jedné sezóně zahrnuje čtyři turnaje – nazývané také jako „majory“.“(Grand Slam, 2001)

⁷ Turnaje ITF: je celosvětový okruh profesionálních tenisových turnajů mužů a žen organizovaný Mezinárodní tenisovou federací ITF. Představuje nejnižší úroveň mužského a ženského profesionálního tenisu.(Turnaje ITF, 2001)

První generace je složena z dvojice hráčů, kteří se narodili ve stejném roce 1956. Jde o Stanislava Birnera z Karlových Varů a Tomáše Šmída z Plzně. Tím slavnějším se stal Tomáš Šmíd. Zvítězil v turnaji Mistrů 1987 v Londýně a ve čtyřhře vyhrál dva Grand Slamy, 1984 US Open a 1986 French Open (24). Stanislav Birner nedosáhl nikdy tak vysokých výsledků jako Tomáš Šmíd. Účastnil se ve dvouhře tří Grand Slamů ze čtyř a v tom nejúspěšnějším se probojoval do čtvrtého kola (French Open 1978). Ve čtyřhře dvakrát zvítězil na menších turnajích (25). Oba tenisté vyhráli Pardubickou juniorku, o které se říká, že je rozjezdovým můstkem pro vycházející tenisové hvězdy (3).

Druhá generace tenisových hráček se zrodila mezi roky 1984 a 1986. Většina z nich je ještě dnes aktivní ve světovém tenisu. Asi nejúspěšnější tenistkou je Andrea Hlaváčková narozená v Plzni 1986. v současnosti patří mezi nejlepší světové tenistky ve čtyřhře. Je vítězkou Fed Cupu 2012, French Open 2011 (ve čtyřhře) a US Open 2013 (ve čtyřhře i smíšené čtyřhře). Na olympijských hrách v Londýně 2012 získala ze čtyřhry stříbro (26). Má starší sestru Janu Hlaváčkovou. Ta ve své tenisové kariéře nebyla tak úspěšná jako její mladší sestra, přestože též dosáhla světové úrovně. Další tenistkou je Barbora Záhlavová-Strýcová narozena 1986 v Plzni. Ta se stala vítězkou Fed Cupu v roce 2011. Účastnila se všech čtyř Grand Slamů jak ve dvouhře, tak ve čtyřhře a jejím nejlepším výsledkem je čtvrtfinále na US Open 2011 (27). Její příbuzná Sandra Záhlavová narozena 1985 v Plzni patří také mezi světové tenistky. Ve dvouhře se účastnila všech čtyř Grand Slamů, ale dosud bez větších úspěchů (28). Další světová tenistka Eva Birnerová patří do Západočeské oblasti částečně, jelikož byla narozena v Duchcově, v Severních Čechách, ale její prvním mateřským klubem byla západočeská Lokomotiva Karlovy Vary. Je dcerou Stanislava Birnera a za své kariéry dosáhla účasti na všech čtyřech Grand Slamech s nejlepším umístěním ve třetím kole na Australian Open 2007 (29). Poslední významnou tenistkou, která patří do této generace, je Mgr. Eva Hrdinová narozena v Plzni roku 1984. Patří mezi tenistky, které jsou úspěšnější ve čtyřhře. Mezi její úspěchy patří účast na všech čtyřech Grand Slamech jak ve dvouhře, tak ve čtyřhře. Zatím je ale v těchto turnajích bez větších úspěchů. Na svém kontě má několik vítězství z turnajů ITF (30).

Tito tenisté jsou nejúspěšnějšími zástupci Západočeské tenisové oblasti na světových žebříčcích. Někteří z nich kvůli své kariéře odešli ze svých mateřských klubů a svých největších úspěchů dosáhli v klubech z jiných částí republiky. To se stává i dnes, kdy

talentovaní hráči odcházejí už v žákovských kategoriích za lepšími podmínkami do klubů, které jsou zaměřeny na odchytávání těchto talentů.

3.6 Pravidla tenisu a tenisové řády

Pro pochopení českého systému hodnocení hráčů, turnajů a družstev v České republice je třeba znát všechny základní dokumenty, které tento systém ovlivňují. V jedné z předešlých kapitol byly popsány důležité části stanov ČTS související s tímto systémem. Zde je možné se obecně seznámit se skutečnostmi ohledně pravidel tenisu a tenisovými řády.

Tenisová pravidla jsou vydávána Mezinárodní tenisovou federací (ITF) dříve (ILTF). Tato pravidla jsou závazná pro všechny její členy, tedy i pro ČTS. Pravidla musí všichni členové přijmout a řídit se jimi. V základu jde o technické údaje a procesuální metody v tenisové hře, které zaručují, že všude na světě se bude hrát závodní tenis se stejnými technickými parametry a procesuálními postupy. Mezi tato pravidla například patří: rozměry dvorce, míčů a raket, pravidla o podání a střídání stran, anebo pravidla věnující se třeba počítání ve hře, v sadě a zápase (31). Jak už bylo zmíněno v kapitole 3.1 Novodobá historie tenisu v druhém odstavci, tenisová pravidla se mnohokrát ve své historii neměnila. Roku 1975 se uskutečnila jediná opravdu radikální změna, a to v počítání, kdy za určitého nerozhodného stavu se začala využívat zkrácená hra tie-break. Za zmínku ještě stojí specifikování a upravení chyby nohou při podání, které se říká také přešlap. Tato úprava v pravidlech proběhla naposledy v roce 1958 (1).

Tenisové řády mají odlišný charakter. Oproti celosvětově převzatým a respektovaným pravidlům tenisu od ITF, jsou tenisové řády v kompetenci každé země zvlášť. Každý národní tenisový svaz tak může mít ve své zemi díky svým řádům svůj vlastní organizační a soutěžní systém. V ČR mezi tenisové řády patří registrační, přestupní, soutěžní, klasifikační a disciplinární řád ČTS. S ohledem na podstatu této práce budou v následujících kapitolách probrány podrobně zejména ty řády, které přímo souvisejí s výzkumnou částí práce.

3.6.1 Soutěžní řád

Aktuální soutěžní řád je platný od 1. 10. 2007. Ve svém základním ustanovení má následující: „Článek 1 Soutěžní řád stanoví organizace a řízení tenisových soutěží

hraných na území České republiky (dále jen ČR), včetně mezinárodních, pokud pro ně neplatí jiná pravidla.; Článek 2 Ustanovení tohoto soutěžního řádu musí být užívána tak, aby byl zajištěn pořádek v soutěžích a jejich hladký a regulérní průběh a aby se v plné míře uplatnila zásada, že o vítězství v zápase i utkání má rozhodovat výsledek na hřišti. Všichni účastníci soutěží a funkcionáři, zajišťující jejich řádný průběh jsou povinni vždy jednat tak, aby to bylo v souladu se zásadami čestného sportovního zápolení.“ (32, s. 1). Vše, co je uvedeno v obsahu tohoto řádu, má vliv na hodnoty, které svou podstatou mohou ovlivňovat výzkum této práce. Proto jsou zde uvedeny hlavně články pravidel, které primárně souvisí a přímo ovlivňují podstatu zkoumané oblasti. V podkapitolách jsou obsaženy podrobněji informace týkající se organizací soutěží jednotlivců a soutěží družstev, které se spolu s klasifikačním řádem významně podílejí na informační základně k tomuto výzkumu.

Princip rozdělení soutěží: „ Článek 3 Tenisové soutěže jsou organizovány jako soutěže družstev a jednotlivců. Veškeré soutěže jsou součástí žebříčkového hodnocení hráčů a hráček (dále jen „hráči“) a z tohoto důvodu jsou soutěžemi mistrovskými. Výjimku tvoří pouze klubové turnaje a přátelská utkání družstev, které se považují za soutěže nemistrovské. Soutěže jednotlivců se dělí na: - přebory (mistrovství ČR a přebory nižších územních celků), - turnaje.(32, s. 1) Základní herní období, ve kterém je možné pořádat tenisové soutěže, se nazývá tenisová sezona. Ta začíná 1. 10. předcházejícího a končí 30. 9. následujícího roku. Organizaci soutěží jednotlivců a družstev má na starosti dle svých stanov ČTS a jeho nižší svazové orgány. Důležitý je článek 6 soutěžního řádu, ve kterém je uvedeno v jakých věkových kategoriích se soutěže hrají. Podle tohoto článku je určeno 6 věkových kategorií:

- 1) minitenis 6 – 7 let
- 2) babytenis (děti) 8 – 9 let
- 3) mladší žactvo 10 – 12 let
- 4) starší žactvo 13 – 14 let
- 5) dorost 15 – 18 let
- 6) dospělí 19 a více let.

Zde je také uvedeno, že soutěže minitenisu a babytenisu se hrají podle vlastního soutěžního řádu. Dále v člancích 7, 8 a 9 jsou další navazující informace: „Článek 7 Pro zařazení hráče do určité věkové kategorie je rozhodující věk, jehož dosáhne v tom kalendářním roce, v němž končí příslušná tenisová sezona. Přejít do vyšší věkové

kategorie se v závislosti na tomto ustanovení uskutečňuje vždy ke dni začátku příslušné tenisové sezóny. Článek 8 Hráč může startovat v té věkové kategorii, která odpovídá jeho věku a také ve všech vyšších věkových kategoriích bez jakéhokoliv souhlasu tenisových nebo zdravotnických orgánů. Za způsobilost ke startu v soutěži po zdravotní stránce zodpovídá každá hráč sám, u hráče mladšího 18 let také jeho zákonní zástupci. Pořadatelé soutěží ani rozhodčí kontrolu zdravotní způsobilosti neprovádějí. Článek 9 Příprava mládeže na budoucí závodní činnost se uskutečňuje v kategoriích minitenisu a babytenisu (dětí). Soutěže pro kategorii minitenisu a babytenisu (dětí) jsou nemistrovské a pro tuto věkovou kategorii se nesestavují žebříčky. Děti se nemohou zúčastnit soutěží ve vyšších věkových kategoriích.“ (32, s. 2).

Článek 11 se zabývá dělením turnajů. Turnaje se dělí do tříd A, B, C, D podle kritérií popsaných v prováděcím předpise k článku 11 v soutěžním řádu ČTS. Pro tuto práci je toto dělení důležité hlavně v souvislosti s klasifikačním řádem ČTS. Zde je tedy jedinou podstatnou informací fakt, že turnajů třídy A a B je v každém roce omezený počet. Podstatným je i článek 17, který se věnuje schvalování turnajů v termínové listině takto: „Turnaje všech tříd a kategorií zařazené do termínové listiny se považují za schválené až po schválení Výkonným výborem ČTS. Pouze tyto Výkonným výborem ČTS schválené turnaje jsou započítávány do klasifikace.“ (32, s. 3).

Ve společných ustanovení k hracím řádům ze soutěžního řádu v III. kapitole jsou důležité dva články ze základních technických ustanovení, a to: „Článek 19 Všechny tenisové soutěže se hrají podle pravidel tenisu, soutěžního řádu a rozpisu dané soutěže. Článek 20 v soutěžích všech věkových kategorií se hrají všechny zápasy na dvě vyhrané sady ze tří. Je-li v kterékoliv sadě zápasu stav her 6:6, hraje se třináctá hra v této sadě podle pravidel pro tie-break, jako hra rozhodující v této sadě.“ (32, s. 3). Další část se týká ustanovení o hřišti. Zde je zmíněn význam článku 24, který prohlašuje, že závodní tenisové hřiště musí odpovídat pravidlům tenisu a jeho povrch musí být z materiálu schváleného řídicím svazovým orgánem. Ustanovení o hráčích, patří také do III. kapitoly, říká, že dle článku 28 se smí hráč účastnit soutěží pouze za tenisový klub, který je registrován anebo ve kterém má povolené hostování. Svoji klubovou příslušnost, totožnost a oprávněnost ke startu prokazuje platným registračním průkazem nebo seznamem povolení k hostování. Dle dalšího článku 29 má hráč v soutěži následující základní povinnosti:

- a) „dodržovat všechna ustanovení pravidel tenisu, soutěžního řádu a rozpisu příslušné soutěže
- b) předložit vrchnímu rozhodčímu, resp. jeho zástupci nebo zástupci řídicího svazového orgánu podle tohoto řádu ke kontrole svůj registrační průkaz nebo jinak prokázat svoji totožnost
- c) nastoupit ve vhodném tenisovém úboru – viz prováděcí předpis k čl. 23
- d) řídit se sportovně – technickými a organizačními pokyny funkcionářů soutěže
- e) dokončit, nebrání-li mu v tom prokazatelně zdravotní nebo existenční důvody, soutěž, v níž startuje
- f) nepoužívat látky považované za doping a podrobit se dopingovým kontrolám prováděným v souladu s pravidly Mezinárodního olympijského výboru a Směrnicí pro kontrolu a postih dopingu ve sportu – viz prováděcí předpis k čl. 29.“ (32, s. 6).

V následující části se řád věnuje pravidlům o rozhodčích, která však nemají významný vliv na celkovou klasifikaci hráčů. Rozhodčím je z podstaty řádu uloženo dohlížet na dodržování všech platných pravidel v tenisových soutěžích. V řádu jsou popsány organizační struktury rozhodčích, poté navazují předpisy řešící pravidla pro hru bez hlavního rozhodčích. v nich se věnuje hlavně postupům, které řeší případné spory a nejasnosti. Podstatnou informací je ještě nemožnost ovlivnit výsledek zápasu nebo utkání, kterého bylo docíleno na hřišti, podáním námítky proti chybnému rozhodování rozhodčích, z článku 34 (32).

Z kapitoly soutěžní řád jsou tu vypsána všechna hlavní obecná ustanovení a pravidla, která jsou oproti těm, co probrána nebyla, důležitější pro poslání této práce. Zbylé, jež nebude dále rozebráno, se týká témat: doping + postihy, penalty systém, pravidla chování, zranění, ošetření, přerušování hry, funkce delegáta a míčky (z hlediska technických norem).

Soutěžní řád kromě závěrečného ustanovení obsahuje ještě tři tematické oblasti související s herním řádem tenisu. Jsou to: hrací řád pro soutěže jednotlivců, hrací řád pro soutěže družstev a námitkové řízení. S námitkovým řízením se zde jako se samostatným tématem pro jeho okrajovost zabývat nebudeme. Ale o hracích řádech pro soutěže jednotlivců a družstev je pojednáváno v následujících kapitolách.

3.6.1.1 Soutěže jednotlivců

Soutěž jednotlivců má svá pravidla v herním řádu, který je součástí soutěžního řádu ČTS. Je platný pro všechny soutěže jednotlivců. Ze základních ustanovení pro tyto soutěže vyplývá: „článek 41 Nestanoví-li rozpis soutěže jinak, hraje se soutěž vyřazovacím způsobem na jednu porážku; článek 42 v soutěžích jednotlivců mohou být vypsány tyto disciplíny:

- a) dvouhra mužů (dorostenců, žáků, dětí)
- b) dvouhra žen (dorostenek, žákyň, dětí)
- c) čtyřhra mužů (dorostenců, žáků, dětí)
- d) čtyřhra žen (dorostenek, žákyň, dětí)
- e) smíšená čtyřhra;

článek 43 v přeborech se vypisují jednotlivé disciplíny pouze pro věkové kategorie uvedené v čl. 6. V turnajích mohou být disciplíny vypsány buď pro jednotlivé věkové kategorie uvedené v čl. 6, nebo též pro jiné věkové kategorie, které musí být v rozpisu soutěže přesně vymezeny.“ (32, s. 10). Soutěže se musí uspořádat ve schváleném termínu ČTS. Soutěž může být prodloužena, pokud není dohrána ve stanoveném termínu (32). Článků, které tento řád obsahuje, je veliké množství, a ne všechny jsou důležité z hlediska prováděného výzkumu, proto je v následujících odstavcích vypsáno jen to nejpodstatnější.

Každá soutěž jednotlivců má mít v zastoupení minimálně tyto funkcionáře: ředitele soutěže, vrchního rozhodčího a zdravotníka. Hráči se hlásí, nestanoví-li to jinak řídicí orgán soutěže, na všechny turnaje, přebory a mistrovství ČR prostřednictvím Informačního systému ČTS na stránkách www.cztenis.cz. Pro přihlášení a odhlášení z turnajů jsou vypsány oficiální lhůty. Na turnajích, přeborech a mistrovství ČR je umožněno využívat systém „volných karet“ pro přijímání hráčů, kteří nebyli přijati jinou cestou. Za kolizní přihlášky (ve stejném termínu hráč přihlášen do více soutěží a bez včasné nápravy) anebo neúčasti (a včasného neodhlášení) na přihlášených soutěžích, jsou udělovány dočasně zákazy startů na jiných soutěžích i s možností finančního postihu. U turnaje s nadlimitním počtem přihlášených se provádí výběr přijatých hráčů do soutěže podle více kritérií. Základním kritériem je lepší umístění na žebříčkách. Další kritéria jsou popsána v článcích 50 a 51 Soutěžního řádu ČTS. Oblastních a nižších přeborů se mohou účastnit jen hráči registrovaní v klubech, které spadají do dané oblasti (32).

Nasazování hráčů v turnajích dvouhry je určeno podle aktuálního umístění v celostátním žebříčku (dále už jen CŽ). U čtyřhry rozhoduje součet bonusových hodnot obou hráčů. V případě stejného součtu bonusových hodnot u více dvojic se použije pomocné kritérium a to součet žebříčkového umístění CŽ. Hráči, kteří se umístili na světových žebříčcích do určitého místa, se upřednostňují v nasazení na republikových soutěžích. Rozmístění hráčů do zápasového rozpisu se koná veřejným losováním. Turnaje jednotlivců mohou mít kromě hlavní soutěže i kvalifikaci, jejíž vítězové se tak kvalifikují do hlavní soutěže. Podrobnější pravidla uvádí článek 60. Pořadatelé soutěží mohou požadovat od každého účastníka zaplacení vkladu. Každý hráč je povinen se při prezentaci na turnaji prokázat platným dokladem o totožnosti. Hráči mají povinnost sehrát v jednom dni soutěže maximálně čtyři zápasy a z toho nanejvýš dvě dvouhry (32). Ve zbylých článcích 63, 64, 65, 66, 67, 68 herního řádu soutěže jednotlivců, jsou ustanovení týkající se časových harmonogramů soutěží a o odesílání zpráv s výsledky a průběhem soutěže na Informační systém ČTS. Tyto body zde nejsou podrobně rozepsány, protože nejsou podstatné.

3.6.1.2 Soutěže družstev

Soutěže družstev se začaly hrát v Čechách poměrně pozdě. Na rozdíl od soutěží jednotlivců se soutěže družstev objevují až v 60. letech 19. století. Stejně jako dnes už tehdy se hrálo ve smíšených družstvech mužů a žen. Tyto soutěže byly postaveny na principech, které jsou platné i dnes. Rozdíl oproti dnešku byl tehdy ale v počtech a složení zápasů. V následujícím odstavci je podrobněji zmíněn vznik soutěží družstev v Československu. Poté v dalších odstavcích následuje výčet aktuálně platných pravidel družstev, jako tomu bylo v předešlé kapitole u pravidel soutěží jednotlivců.

Vznik soutěží družstev v Českých zemích přichází po druhé světové válce. Za vznik této soutěže mohou tenisoví funkcionáři, kteří se tímto snažili pomoci svému sportu. V květnu 1950 byl tenisovou sekcí ČSTV přijat návrh na uspořádání mistrovství Československa smíšených družstev. Prvního ročníku se účastnilo v Čechách a na Moravě na 227 družstev (podle některých zdrojů 243 družstev). Průběh soutěže byl tehdy odlišný od dnešního způsobu. Hrály se čtyři pánské a dvě dámské dvouhry, dvě pánské a jedna dámská čtyřhra a jedna smíšená čtyřhra. Dohromady se tak hrálo v jednom utkání o 10 bodů. V roce 1954 se začaly po tomto vzoru z extraligových utkání dospělých hrát i první mládežnické soutěže družstev. Počty zápasů v jednom

utkáni družstev se v průběhu let měnily. Roku 1962 se pro soutěže družstev dospělých (od extraligy po 2. národní ligu) začalo hrát na 17 zápasů v jednom utkání, které byly rozloženy do dvou dnů. Utkání zahrnovala 8 dvouher mužů, 4 dvouhry žen, 2 čtyřhry mužů, 1 čtyřhru žen a 2 smíšené čtyřhry (4).

Dnes jsou soutěže družstev ve všech kategoriích až na minitenis a babytenis (děti) sjednocené v tom smyslu, že se hraje v jednom utkání družstev 9 zápasů (4 dvouhry mužů, 2 dvouhry žen, 2 čtyřhry mužů a jedna čtyřhra žen). Tento systém byl dlouhou dobu praktikován i na Slovensku, ale později, při rozdělení Československa, byl změněn na systém oddělených soutěží družstev podle pohlaví ve všech věkových kategoriích. To, jak se ukázalo, ve výzkumu v závěrečné práci Analýza tenisových soutěží družstev Radky Kocandové, UK FTVS, Praha 2010, má vliv na hráčskou základnu na Slovensku. Ze závěru její práce: „Z výsledků statistik tenisových žebříčků SR vyplývá, že v kategoriích mladších a starších žáků na Slovensku tenis hraje stejný počet dívek jako chlapců. Oproti tomu v ČR, kde v soutěžích družstev hrají 4 chlapci a jen 2 dívky, je na žebříčcích méně dívek než chlapců.“ (4, s. 32). K tomu dodává, že možnou příčinou menšího počtu dívek může být fakt, že dívky mají oproti chlapcům poloviční příležitost hrát v soutěžích družstev v ČR oproti SR (4).

Soutěže družstev dnes už více jak 16 let v České republice zůstávají v nezměněné podobě. Je tak souzeno podle výsledkových listin soutěží družstev od roku 1998, které jsou použity ve výzkumné části této práce, z nichž je patrné, že stejně jako dnes se i tehdy hrálo na 9 bodů v jednom utkání družstev ve všech mládežnických kategoriích.

Herním řádem soutěží družstev se dnes řídí přebory smíšených družstev a turnaje družstev. V základním ustanovení tohoto řádu je podstatné: „článek 70 Přebory družstev se hrají zpravidla jako dlouhodobé soutěže, systémem každý s každým podle vylosování, jednokolově. Hrají se v období dvou let podle stejného vylosování recipročním systémem místa konání. Řídící orgán má právo soutěž vypsat i dvoukolově nebo jako jednorázovou. U takových soutěží se pak nedodrží reciprocity. Ve všech soutěžích mohou hrát v téže soutěži a v jedné skupině maximálně dvě družstva téhož klubu, není-li prováděcím předpisem stanoveno jinak. V případě, že dvě družstva téhož klubu jsou v jedné skupině, musí sehrát své vzájemné utkání nejpozději ve druhém kole soutěže. Jestliže to není možné (narušení reciprocity dvouletého losování soutěže, odvetná část u dvoukolových soutěží atd.), musí dvě družstva téhož klubu bez ohledu na vylosování předehrát své vzájemné utkání nejpozději před odehráním druhého kola

soutěže. Pro určení pořadí utkání se používají upravené Bergerovy tabulky: „článek 71 v soutěži může startovat pouze klubové družstvo, tj. družstvo složené z hráčů, kteří jsou v klubu registrováni nebo do něj mají povoleno hostování. V jednom utkání mohou za družstvo nastoupit maximálně tři hostující hráči.; článek 72 Klub, který přihlašuje své družstvo do soutěže, musí a) být majitelem kolektivní registrace pro běžný rok, b) podat včas přihlášku do soutěže a uhradit vklad vypsany řídicím orgánem soutěže. Pokud příslušný klub nemá v soutěži žádné družstvo mládeže, zvyšuje se vypsany vklad automaticky na dvojnásobek, c) mít k dispozici nejméně tři (jde-li o republikovou soutěž), případně nižší počet stanovený rozpisem (jde-li o nižší soutěž) regulérních dvorců s povrchem certifikovaných ITF nebo schválených řídicím orgánem soutěže...“ (32, s. 11 - 12). V následujícím článku 73 je řešena problematika opětovného nepřihlášení družstev do soutěže a změny, které kvůli tomu nastávají pro počty sestupujících a postupujících družstev do vyšších a nižších soutěží. Tyto informace stejně jako ty z článku 74 zabývající se výměnou účasti ve vyšší soutěži mezi dvěma kluby práce nesleduje.

Z následujících článků herního řádu vyplývá, že se hrají jak republikové soutěže družstev, jejíž nejvyšší soutěží je mistrovství ČR, tak i nižší (oblastní) soutěže. Každé družstvo musí mít svého kapitána a zástupce kapitána, kterým jsou dány povinnosti a práva vyplývající z jejich postavení. Pro každé družstvo je nutné mít vytvořenou soupisku družstev s kontaktní osobou v Informačním systému ČTS, dříve odeslanou ve fyzické podobě na ČTS (do konce března). Na soupiskách smíšených družstev republikových a nižších soutěží všech věkových kategorií může být 4 až 12 mužů a 2 až 6 žen, z toho maximálně dva muži a jedna žena, kteří nepatří svým občanstvím do Evropské unie (32).

Pořadí hráčů na soupisce dle článku 84 má následující kritéria: hráči, kteří jsou na žebříčcích umístěni s bonusovou hodnotou⁸ do 15 BH včetně, mají jasně stanovené pořadí podle jejich žebříčkového umístění. Ostatní hráči jsou v libovolném umístění pod nimi, výjimkou jsou hráči z nižší věkové kategorie, kteří mají svoji bonusovou hodnotu 1 BH, ti musí být zapsáni až v závěru soupisky pod všemi hráči, kteří mají bonusovou hodnotu vyšší. Má-li klub v jedné věkové kategorii více družstev, smí v jejich soupiskách uvést opakovaně jen ty hráče, kteří nejsou zařazení na místech 1 - 4 u mužů

---

⁸ Bonusové hodnoty jsou vysvětleny a probrány v následující kapitole 2.5.1 Klasifikační řád.

a 1 - 2 u žen v soupisce vyšších družstev. Pokud startují dvě družstva z jednoho klubu v té samé soutěžní skupině družstev, nesmí mít na svých soupiskách ani v jediném případě téhož hráče (32).

V dalších bodech řádu se řeší starty hráčů v zahraničí a starty zahraničních hráčů u nás, dále pak možnosti dodatečných změn v soupiskách, jako například umožnění vyškrtnutí hráčů ze soupisky nebo provedení změn v pozici kapitána a zástupce kapitána. Dále jsou zde vedeny povinnosti pořádajícího klubu, který je umístěn v rozlosování na prvním místě a je tedy brán i jako domácí. Jeho povinnosti jsou v zásadě v zajištění průběhu utkání dle pravidel řádu. Dalším tématem jsou povinnosti hostujícího klubu a dále pak termíny a pořadí utkání, toto téma řeší zejména nestandardní postupy a z toho vzniklé sankce. Všechny tyto tematické oblasti nesouvisí s náplní této práce.

Pokud není dohodnuto jinak, nastupují na zápasy v utkání družstev nejdříve muži a ženy ve dvouhrách a poté následují čtyřhry, jejichž sestavy se nahlašují do 15 minut po skončení poslední dvouhry. I sestavy dvouher musí být sepsány 15 minut před začátkem prvního zápasu utkání. Při sestavování sestav na utkání ve dvouhře je nutné dodržet pořadí uvedené na soupisce. Podrobnější ustanovení týkajících se sestav pro utkání družstev jsou rozepsány v člancích 103 a 104 (32). Další články týkající se zahájení utkání, čekacích dob, řízení utkání, zápisu o utkání, přerušení, dočasné a předčasné ukončení a vzdání jednotlivých zápasů a také provinění klubu a družstva zde nejsou dále rozebrány, jelikož nejsou pro tuto práci směrodatné.

Utkání družstev by mělo mít vítěze podle počtu vyhraných zápasových bodů, kterých jak už bylo napsáno, je devět. Nestane-li se tak, například pro oboustranné vzdání zápasu, článek 98 stanovuje další kritéria pro určení vítěze. Výsledky utkání se zapisují do tabulky soutěže podle článku 132: „a) vítězství – 2 body, b) porážka na hřišti – 1, c) kontumační prohra – 0 bodů.“ (32, s. 15). Do výsledkové tabulky soutěže se zaznamenává mimo jiné i počet celkových vítězství a porážek a poměr vyhraných k prohraným setům ze všech utkání. O celkovém vítězi soutěže rozhoduje nejvyšší počet bodů za vítězství v utkáních. V případě nerozhodnosti podle tohoto kritéria, je podle článku 136 bráno v potaz stanovení vítěze, podle pořadí v celkovém skóre (body, sady, hry). Není-li ani poté rozhodnuto o vítězi, rozhodují ukazatele ze vzájemných utkání těchto družstev v pořadí: podle bodů, podle rozdílu vyhraných a prohraných zápasů, podle rozdílu vyhraných a prohraných sad a podle rozdílu vyhraných

a prohraných her ze vzájemných utkání. Hraje-li se ve skupinách a družstva jsou v konečném umístění na stejných místech, je možné rozhodnout jejich pořadí v dodatečném vzájemném utkání (32).

3.6.2 Klasifikační řád - žebříčky

Tento řád je ze všech ostatních řádů a tenisových pravidel v souvislosti s tímto výzkumem nejdůležitější. Objasňuje principy systému klasifikace v závodním tenise v České Republice. Byl několikrát pozměněn i v období, které zkoumá tato práce, tedy mezi roky 1998 – 2013. Jelikož se tento řád jako jediný každý rok vydává v aktuální verzi v knižní podobě spolu s Celostátními a krajskými tenisovými žebříčky, je v rámci možností této práce možné dohledat a zanést celou jeho historii změn, které v něm proběhly ve sledovaném období výzkumu. To umožňuje vysledovat, jestli uskutečněné změny v klasifikačním řádu významně ovlivnily žebříčky a tedy i tento výzkum. Pro srozumitelnost a přesnost jsou zde v následujících odstavcích citovány články z jednotlivých témat řádu spolu s přílohami, které se k těmto ustanovením vážou. Ne všechna témata jsou popsána v úplném znění, z důvodů nezahltit tuto práci nežádoucími informacemi, které se většinou týkají vztahů klasifikačního řádu k mezinárodním ATP a WTA⁹ žebříčkům anebo souvisejí s organizační stránkou klasifikace.

Pro úplnost jsou v této pasáži obsaženy jen ustanovení z Klasifikačního řádu z roku 1998, který je, dle závěrečného ustanovení tohoto řádu, platný a schválený od 26. 10. 1996. V podkapitolách následují ustanovení týkající se významných změn seříděných podle let, ve kterých se uskutečnily.

V úvodním ustanovení Klasifikačního řádu z roku 1998 stojí: „Článek 1 Klasifikační řád tenisu (dále jen KŘT) stanoví pravidla, podle nichž se hodnotí výsledky hráčů a hráček – členů Českého tenisového svazu (dále jen ČTS) a způsob jakým se na základě tohoto hodnocení sestavuje jejich pořadí (žebříček). Článek 2 Sestavuje se jednotný celostátní žebříček (dále jen CŽ) všech věkových kategorií (dále jen „VK“), v nichž se soutěží dle soutěžního řádu tenisu (dále jen SŘT). Článek 3 Žebříčky obsahují tyto údaje o hráči: územní pořadí, pořadí CŽ, příjmení a jméno, rok narození, označení nižší VK, klubovou příslušnost ke konci klasifikačního období, bodový zisk a bonusovou hodnotu (dále jen BH) hráče. Článek 4 Klasifikační období trvá od 1. 10.

---

⁹ ATP a WTA žebříčky: uvádějí pořadí tenisových hráčů a hráček na světových žebříčcích. Pro muže je sestavuje Asociace tenisových profesionálů (ATP) a pro ženy asociace tenisových profesionálek (WTA).

předchozího do 30. 9. Běžného roku. Do žebříčku se hodnotí výsledky dvouher a čtyřher (nikoliv smíšených čtyřher) ze soutěží jednotlivců a družstev uvedených v termínové listině ČTS, oficiálních termínových listinách ITF, ETA, ATP Tour, WTA a z dalších soutěží, do nichž byla výkonným výborem ČTS (dále jen VV ČTS) schválena nominace hráčů. Článek 5 Výsledky se hodnotí pouze v té VK, v níž byla soutěž uskutečněna. Soutěže hráčů starších 18 let se hodnotí v kategorii dospělých. Článek 6 CŽ obsahuje všechny hráče, kteří v dané VK zaznamenali bodový zisk. Vyškrtnout hráče ze žebříčku na vlastní nebo klubovou žádost není možné. Žebříčky se zveřejňují v rozsahu 1. Až 12. Bonusové skupiny pro každou VK zvlášť v pořadí: Nejprve CŽ 1. Až 7. bonusové skupiny (tj. bonusové hodnoty 60, 45, 35, 30, 25, 20 a 15). Následují žebříčky 8 až 12. bonusové skupiny (tj. bonusové hodnoty 12, 9, 6, 4, a 3) seřazené dle aktuálního územního členění České Republiky.“ (5, s. 150).

Po úvodních ustanoveních, viz předešlý odstavec, následují články týkající se bonusových hodnot hráčů (BH) a bonusových skupin: „Článek 7 Všem hráčům v CŽ je přiřčena bonusová hodnota (dále jen „BH“), která vyjadřuje kvalitu hráče danou jeho umístěním. Podle BH jsou hráči rozděleni do 13 bonusových skupin (dále jen BS). BH hráčů slouží ke stanovení kategorií turnajů v ČR (čl. 11) a k hodnocení výsledků v soutěžích družstev v ČR (čl. 23). Článek 8 Základem pro stanovení BH hráčů a BS je CŽ. Ve VK mládeže to je redukovaný CŽ (dále jen „RCŽ“), tzn. bez hráčů, kteří v příštím klasifikačním období přejdou do vyšší VK. BH hráčů a rozsah BS jsou uvedeny v tabulce i (viz příloha Obr. 1). Hranice BS se počítají z celkového počtu hráčů procenticky na dvě desetinná místa se zaokrouhlením na nejbližší vyšší celé číslo. Vychází-li takto stanovená hranice dovnitř skupiny hráčů se stejným umístěním, posune se k bližšímu okraji skupiny.“ (5, s. 151). O celkovém hodnocení výsledků hráčů pojednává článek 9: „Hráči jsou hodnoceni podle bodů získaných v soutěžích jednotlivců a družstev. Výpočet se provádí podle vzorce:

$$CSB = A + B$$

CSB ... celkový součet bodů

A ... body získané ve dvouhře v turnajích jednotlivců a v soutěžích družstev

B ... body získané ve čtyřhře v turnajích jednotlivců a v soutěžích družstev“ (5, s. 151).

V dalším tématu Klasifikačního řádu, je možné se seznámit s úplným základem celé klasifikace a tím je míněn bodový zisk ze soutěží jednotlivců: „Článek 10 Veškeré turnaje se hodnotí ve 21 kategoriích. Kategorie vyjadřuje kvalitu turnaje, která je určena

kvalitou BH hráčů. Článek 11 Kategorie turnajů v ČR se stanovují podle tabulky IV. (viz příloha **Obr. 3**). Na základě součtu BH osmi žebříčkově nejlepších účastníků (rozhoduje umístění na CŽ). Článek 12 Kategorie mistrovství ČR na otevřených dvorcích se povyšují o dva stupně. Kategorie halových mistrovství ČR se povyšují o jeden stupeň. Kategorie přebornických soutěží nižších územních celků se povyšují rovněž o jeden stupeň. Článek 15 Jednotlivci a dvojice získávají za umístění v turnaji body podle toho, v kterém kole turnaje skončili svoji účast. Počet takto získaných bodů je uveden v tabulce II. (viz příloha **Obr. 2**). Článek 16 Ve čtyřhře se dle tabulky II. (viz příloha **Obr. 2**) body za umístění připisují o jedno kolo zpět. Každý hráč dvojice získává plný počet bodů.“ (5, s. 152). Z následujících článků, pro jejich z větší části nepodstatné údaje jsou vybrány jen ty nejdůležitější informace: článek 17 se věnuje problematice vysoké kategorie turnaje při nízkém počtu hráčů, kdy za první vyhraná kola nezískává tolik bodů, jak je uvedeno v tabulce II. (viz příloha **Obr. 2**) a články 18 a 19 popisují situace a bodové zisky týkající se kvalifikačních turnajů a pravidla porážky v prvním kole, za kterou se nezískávají žádné body, to ale neplatí pro vítěze z předcházejícího kvalifikačního turnaje (5).

Velmi důležitým tématem je i počet započítatelných akcí, který se řeší v nadcházejících člancích: „Článek 20 Za akci je považován každý turnaj s počtem účastníků nejméně osmi ve dvouhře nebo nejméně čtyřmi dvojicemi ve čtyřhře... Jako akce se hodnotí i součet maximálně čtyř bodově nejhodnotnějších výsledků ze soutěží družstev ve dvouhře a čtyřhře. Článek 21 Nedokončené turnaje se hodnotí až do kola, v němž byly ukončeny a počítají se jako akce. To se týká i kvalifikačních turnajů v ČR. Článek 22 Do hodnocení hráče se počítají bodově nejhodnotnější akce v tomto počtu:

	Dvouhra/z nich halové max.	Čtyřhra/z nich halové max.	Počet započítatelných akcí
Dospělí	8/5	8/5	8
Dorost	8/4	8/4	8
St. Žactvo	8/3	8/3	8
Ml. Žactvo	6/2	6/2	6

- omezení počtu halových turnajů se vztahuje i na zahraniční starty
- omezení počtu halových turnajů se nevztahuje na akce s účastí 48 a více hráčů
- turnaje pořádané na otevřených dvorcích a dohrávané v hale se nehodnotí jako halové turnaje.“ (5, s. 153 – 154).

Jedním z posledních podstatných témat klasifikačního řádu je bodový zisk ze soutěží družstev. Pojednává o tom: „Článek 23 v soutěžích družstev v ČR získává hráč nebo dvojice za vítězství v každém zápase dvouhry nebo čtyřhry tolik bodů, kolik odpovídá BH poraženého soupeře ve dvouhře, resp. kolik odpovídá polovině součtu BH poražené dvojice ve čtyřhře. Podíl se zaokrouhluje nahoru na celý bod. Článek 25 Ze všech soutěží družstev se hráči započítávají čtyři bodově nejhodnotnější výsledky dvouhry, jejichž součet tvoří akci. Obdobně součet čtyř bodově nejhodnotnějších výsledků čtyřhry tvoří akci. Článek 26 Zápasy skrečované soupeřem bez nastoupení a rozehrání hry se do hodnocení nezapočítávají.“ (5, s. 154 – 155).

V tématu pořadí hráčů v žebříčkách nejsou žádné podstatnější informace, které se týkají této práce. Obecně toto téma jen říká, že hráči jsou v žebříčkách v pořadí podle jejich celkového součtu bodů. Pokud je jejich celkový součet bodů na stejné úrovni i s jinými hráči, jsou tito hráči uvedeni ve skupině v abecedním pořadí. Zbytek tématu se věnuje přepočtům umístění ze zahraničních žebříčků do českého a pravidlu, které říká, že přepočet výsledků z vyšší věkové kategorie do nižší nebo opačně se neprovádí (5).

Téma o shromažďování klasifikačních podkladů, které následuje v klasifikačním řádu, se nevztahuje k tématu této práce. Jde o organizační předpisy a systém odesílání výsledků ze soutěží na ČTS. Tento systém byl v roce 2007 inovován využitím Informačního systému ČTS na internetových www.cztenis.cz.

V závěrečných ustanoveních nejsou obsaženy podstatné informace pro tento výzkum. Platnost řádu už byla zmíněna v úvodu této kapitoly a další zde obsažené informace, včetně reklamačního řízení, nejsou považovány za důležité.

3.6.2.1 Klasifikační řád 1999

V tomto roce byl klasifikační řád ČTS z roku 1996 poprvé změněn. Schválené úpravy řádu z 13. 11. 1999 neměly moc významný dopad. ČTS pozměnil klasifikační systém jen nepatrně a to změnou v následujících ustanoveních.

Změna se týká článků 11 a 12 bodových zisků ze soutěží. Článek 11, který říká, že kategorie turnajů se stanovují podle tabulky IV. (viz příloha **Obr. 3**) na základě součtu BH osmi nejlepších účastníků, má dodatek: „pokud není dále stanoveno jinak“ (6, s. 164). Tento dovětek souvisí s úplnou změnou článku 12, ve kterém už nebylo psáno,

o kolik se povyšují mistrovství ČR a přebornické soutěže, ale přímo stanovily pevné kategorie pro tyto akce:

„Mistrovství České republiky

- na otevřených dvorcích	muži, dorostenci, st. a ml. žáci	kategorie 16
	ženy, dorostenky, st. a ml. žákyně	kategorie 15
- halová mistrovství	muži, dorostenci, st. a ml. žáci	kategorie 15
	ženy, dorostenky, st. a ml. žákyně	kategorie 14

Kategorie přebornických soutěží nižších územních celků, vypočtené ve smyslu ustanovení čl. 11, se povyšují o jeden stupeň.

Turnaje vyšších tříd mládeže

dorostenci, st. a ml. žáci	kategorie 13
dorostenky, st. a ml. žákyně	kategorie 12

Pokud bude u těchto turnajů vypočtená kategorie ve smyslu ustanovení čl. 11 stejná, nebo vyšší, použije se pro hodnocení daného turnaje kategorie vypočtená povýšená o jeden stupeň.“(6, s. 164) Tato změna zaručila minimální kategorii jen pro malou část turnajů v celkovém součtu, nedá se tedy počítat s tím, že by se tato změna hmatatelně promítla do výzkumné části.

3.6.2.2 Klasifikační řád 2001

Další změny přišly schválením upraveného Klasifikačního řádu 24. 11. 2000 na rok 2001. Změn nebylo opět mnoho. Mění se článek 8 související s bonusovými hodnotami hráčů a bonusovými skupinami. Vyškrtla se z něj poslední věta, která objasňovala, kam se posune skupina hráčů, ve které byla stanovena hranice bonusové hodnoty (BH). K další úpravě dochází také v článku 12 v kapitole bodový zisk ze soutěží jednotlivců, kde u turnajů vyšších tříd mládeže, bylo provedeno podrobnější rozčlenění a tabulka vypadala takto:

st. a ml. žáci	kategorie 13
st. a ml. žákyně	kategorie 12
Dorostenci	kategorie 12
Dorostenky	kategorie 11

(7). Další změny, které v tomto roce proběhly, se zde pro jejich nepodstatnost dále neuvádí.

3.6.2.3 Klasifikační řád 2006

Přichází zatím s nejvýraznějšími změnami v Klasifikačním řádu od roku 1996. Řád vypsaný od roku 2006 byl schválen 27. 10. 2006. Navazuje na Klasifikační řád platný od roku 2001 a z hlediska našeho výzkumu se v něm pozměnilo následující.

První nekosmetická změna je v článku 12 z kapitoly bodových zisků ze soutěží jednotlivců, ve kterém přibyla věta týkající se sdružených meziokresních přeborů, které pokud se konaly a bylo v nich využito povýšení kategorie turnaje, tak už toto povýšení nemohlo být využito na samostatné okresní přebory, jestliže by byly také uspořádány. Významnější změnu zaznamenal článek 17 z té samé kapitoly, který byl zrušen, vyškrtnut. Týkal se hodnocení vyhraných zápasů v turnaji vyšších kategorií při účasti malého počtu hráčů (8).

Článek 22 z kapitoly počet započítatelných akcí zaznamenal také výrazné změny. Namísto tabulky určující počet celkově započítatelných akcí a počet maximálně započítatelných akcí v zimě ve všech věkových kategoriích, tam zbyla věta říkající, že všechny věkové kategorie mají jak ve dvouhře, tak ve čtyřhře osm započítatelných akcí a z toho maximálně čtyři halové (8).

Patrné změny jsou i v tabulkách pro výpočet bonusových skupin a bonusové hodnoty hráčů v tabulce I. (viz příloha **Obr. 4**) a tabulka IV. (viz příloha **Obr. 5**) pro určení kategorie turnajů v ČR. U tabulky pro výpočet bonusových skupin a bonusových hodnot hráčů se zvětšuje počet hráčů v bonusové skupině 12 BH na úkor počtu hráčů z bonusové skupiny 15 BH. U druhé tabulky určující kategorie turnajů, klesá u prvních pěti kategoriích číselná rozmezí součtů bonusových skupiny BH a dosažení těchto kategorií na turnajích je tak snazší (8).

Z hlediska změn dotýkajících se této práce je to z této úpravy řádu vše. Jak už bylo zmíněno dříve, přichází v tomto roce internetový Informační systém ČTS, který usnadňuje a zrychluje komunikaci hráčů s pořadateli akcí (turnajů) a odesílání klasifikačních podkladů na svaz (8).

3.6.2.4 Klasifikační řád 2007

V tomto řádu, který byl schválen 02. 11. 2007, jsou provedeny poslední významné změny, které se uskutečnily za sledované období výzkumu.

Hlavní změna se týká předělání článku 12 z kapitoly bodové zisky ze soutěží jednotlivců. Oproti předcházející tabulce, vzniká nová, přehlednější a podrobnější, která stanovuje pevné kategorie na následujících akcích:

I.	Mistrovství České republiky.....	15
II.	Turnaje třídy A..... (pokud není kategorie turnaje dle součtu BH osmi nejlepších hráčů vyšší)	12
III.	Turnaje třídy B, oblastní přebory..... (pokud není kategorie turnaje dle součtu BH osmi nejlepších hráčů vyšší)	8
IV.	Turnaje třídy C, okresní přebory..... (pokud není kategorie turnaje dle součtu BH osmi nejlepších hráčů vyšší)	4
V.	Turnaje třídy D.....	2

(9). Další změnu, tedy spíše dodatek, má článek 22, který byl rok předtím zcela předělán. Nyní se k ustanovení, říkající že ve všech kategoriích se započítává hráčům ve dvouhře i čtyřhře po osmi akcích, z toho maximálně čtyř halových, přidávají 3 dodatečné body a to:,,

- omezení počtu halových turnajů se vztahuje i na zahraniční starty
- omezení počtu halových turnajů se nevztahuje na akce s účastí 48 a více hráčů
- turnaje pořádané na otevřených dvorcích a dohrávané v hale se nehodnotí jako halové turnaje.“ (9, s. 212). Toto jsou všechny podstatné změny, které se týkaly klasifikačního řádu v roce 2007.

3.6.2.5 Klasifikační řád 2011

Klasifikační řád 2011, schválený 20. 10. 2011, nenabízí prakticky žádné podstatné změny. Jediná změna, o které je nutno se zde zmínit, je z tabulky I. (viz příloha **Obr. 6**), pod kterou se upravilo pravidlo minimálního součtu bodů pro získání bonusové hodnoty 3BH (10).

3.6.3 Registrační, Přestupní a Disciplinární řády

Všechny tyto 3 řády jsou okrajovou záležitostí ve vztahu k záměrům této práce. Považuje se však za správné uvést zde alespoň rámcově, čeho se který řád dotýká.

Registrační řád, o kterém byla zmínka v souvislosti s definicí členství ve stanovách ČTS, má za úkol stanovení jasných pravidel pro všechny, kteří se chtějí stát členy ČTS, ať už jako hráči (jednotlivci) nebo jako kluby či jiné kolektivy. Takovouto registrací hráč získává právo, účastnit se soutěží jednotlivců a družstev, které vypisuje ČTS. Zároveň se tu také řeší obecné podmínky pro změnu mateřského klubu u hráče, kterému vypršela platnost předešlé registrace. Zohledňuje se zde nárok mateřského klubu na hráče, který od něj chce odejít, a jsou zde stanoveny časové lhůty, podle kterých se musí postupovat (20).

Přestupy a změny mateřských klubů dále řeší přestupní řád. Ten stanovuje podmínky, za kterých je přestup umožňován. Každý přestup musí být schválen přestupní komisí ČTS. Dále řád určuje různé poplatky a časové lhůty k přestupům, řeší různé situace například: když mateřský klub odmítne přestup vlastního hráče, tak se určuje kareční lhůta, po kterou hráč přestoupit nemůže. Mimo přestupy řeší tento řád i otázky hostování. Hostováním je myšlena účast v soutěži družstev v jiném než mateřském klubu maximálně ve dvou věkových kategoriích, s platností jedné celé sezóny. Pokud mateřský klub uvolní hráče k hostování, ztrácí sám nárok na využití tohoto hráče ve stejných věkových kategoriích soutěže družstev, za které hraje v klubu, ve kterém hostuje (33).

Jako poslední z řádu je zde představen disciplinární řád ČTS. Jeho posláním je výchovně napravovat závažná porušení všech možných pravidel a zásad, na které je v tomto řádu poukazováno. Pro disciplinární řízení se stanovuje disciplinární orgán. Poslední část tohoto řádu obsahuje výčet všech možných trestů, které mohou být těmito orgány uděleny (34).

3.7 Začátky tenisu u dětí

Tenis je především individuální sport s vysokou technickou náročností. Z těchto dvou hledisek není příliš vhodným pro děti, které si většinou v období mladšího školního věku vybírají svůj první sport. U většiny dětí, které se rozhodnou pro tenis, se začíná trénovat sice ve skupinách se svými vrstevníky, ale přesto pro jejich všestranný vývoj je jim doporučováno přidat k tenisu alespoň v prvních pár letech i nějakou jinou více kolektivní a všeobecně rozvíjející sportovní činnost. Další negativní stránkou tenisu je fakt, že tenis patří kvůli nevyváženému zatěžování celého těla k těm méně zdravým sportům. Zvláště pak právě u dětí, které jsou teprve v tělesném vývoji, může být tenis při nadměrném trénování příčinou trvalých tělesných poškození. Tato kapitola má sloužit k poznání, jak by měla vypadat rámcově správná příprava a vývoj dětí, které se chtějí tenisu věnovat nejen po rekreační stránce.

Nejdůležitější otázkou je asi jako u každého jiného sportu, v jakém věku má dítě začít hrát tenis. Podle knihy Tenis zdravým rozumem od Svatopluka Stojana a Josefa Brabence, jde o individuální záležitosti každého jedince. Poukazují na to ze zkušenosti, ze které vyplývá, že je jedno, zda dítě začne s tenisem v 6 nebo až v 8 či 9 letech, jelikož mezi 10. – 12. rokem věku se rozdíl mezi těmito dětmi ztrácí. Záležet by

podle nich mělo především na chuti dítěte se tomuto sportu začít věnovat, protože tenis by měl mladé hráče hlavně bavit a naplňovat radostí (11).

Toto tvrzení, že hráči, kteří začali s tenisem dříve (tedy před osmým rokem života), většinou nezískají oproti těm, kteří začali hrát později dlouhodobý náskok, potvrzuje publikace Tenisový trenérský manuál 1. stupně, která se na to dívá z pohledu vývoje motoriky u dětí. Jak už bylo napsáno, tenis patří k těm technicky nejnáročnějším sportům a vyžaduje určité nároky na motorické dovednosti. Pokud dítě vzhledem ke svému věku ještě nedosáhlo potřebné úrovně, není pro něj možné se dále v tenise zdokonalovat. Tento vývoj, z hlediska tréninkové náplně u dětí, názorně vykresluje obrázek (viz příloha **Obr. 7**) z tohoto manuálu. Na tomto obrázku je vidět, že minimálně do šestého roku života by se měly všechny děti věnovat tréninku základních dovedností a všeobecnému tréninku. Všeobecným tréninkem má tento manuál na mysli vývoj obecné motoriky odpovídající dosaženému věku. V období 4 – 6 let sem patří například běh, skok, plazení, kutálení, házení. Později přibližně od sedmého roku života se řadí do všeobecného tréninku i dovednosti jako běhání, skákání a chytání míčku. Dovednosti v tomto věku už mohou patřit ke specializovanějšímu rozvoji podle potřeb každého sportu. Toto období mezi 7. – 9. rokem umožňuje u dětí začít se specializovanými tréninky k danému sportu. U tenisu sem patří učení se základům techniky tenisových úderů. Následující roky jsou už pak ve vývoji, podle obrázku, určené pro zdokonalování již naučeného a další posílení specializovaných tréninků (12). Motorický vývoj je tak další stránkou, která se musí brát v potaz při výchově mladých tenistů. Mimo tohoto hlediska sem zapadají ještě i další aspekty ovlivňující vývoj mladého hráče. Kromě zlepšování motorických schopností, v průběhu dospívání dochází u každého dítěte také k tělesným a psychickým změnám, které ovlivňují výkonnost tenisových hráčů také velmi podstatně. Ale tato problematika už svým významem patří do jiných okruhů tematických prací.

Dosud se práce zabývala jen dětmi, které sice patří mezi závodní hráče ve smyslu účasti na soutěžích jednotlivců a družstev, které vypisuje ČTS, ale zatím zde nebylo nic řečeno o tzv. výkonnostních hráčích, kteří se nejen účastní vypsáných soutěží ČTS, ale mají ambice tyto turnaje, soutěže vyhrávat. Správný vývoj takovýchto hráčů je popisován v knize Závodní tenis pro děti a mladé hráče od autorů Richard Schönborn a Manfred Grosser. Ti ve své knize uvádí obrázek (viz příloha **Obr. 8**), který popisuje rozdíly týkající se správného a nesprávného vývoje výkonu u těchto hráčů. Z obrázku vyplývá,

že závodní hráč by měl začít cíleně usilovat o výkon až v etapě propojovacího tréninku mezi 14. – 18. rokem. Do 14. roku života by tak měl pracovat více na svém všeobecném tenisovém rozvoji, než na specializaci na výkon. V knize dále poukazují na to, že tím nesprávným a zároveň nezdravým vývojem se dnes vydává většina mladých hráčů, kteří svou výkonnost a většinou i chuť k tenisu ztrácí daleko dřív než ti, kteří jsou trpělivější a postupují za svými cíly, v rámci doporučení z této knihy (13).

Obsah kapitoly je naplněn. Šlo tu především o dokompletování celého tematického celku, který je spojen s touto prací. Je tedy faktem, že pro hlubší znalosti z této oblasti je nutné prostudovat jiné práce, anebo zde citované knihy. V konci kapitoly ještě stojí za zmínění něco málo ohledně dnešních trendů u dětí, které se snaží o budoucí profesionální kariéru. Tyto děti začínají trénovat většinou ve velmi nízkém věku a kvůli turnajům v kategoriích jako je minitenis (6 – 7 let) a babytenis (8 – 9 let) se dostávají do soutěžního prostředí příliš brzy. Je jedno, že tyto dvě kategorie se hrají podle jiných pravidel. Faktem je, že pro psychiku dětí, které se v takto nízkém věku dostávají pod psychickou tíhu vítězství, je daný fakt nezdravý a jejich vývoji to neprospívá. Většina z těchto „mladých nadějí“ končí s tenisem dříve, než mohou doopravdy něco dokázat.

4 Hypotézy

Hypotézy

H1: Chlapci jsou v každém jednotlivém roku věku (10 – 18 let) v součtu všech ročníků narození početnější než dívky.

H2: Chlapci jsou v každém jednotlivém ročníku narození početnější než dívky.

H3: Chlapci jsou v každém jednotlivém roku věku (10 – 18 let) v součtu všech ročníků narození v počtu výkonnostních hráčů lepší než dívky.

H4: Chlapci jsou v každém jednotlivém ročníku narození v počtu výkonnostních hráčů lepší než dívky.

H5: Jak u chlapců, tak u dívek bude z hlediska početnosti v 10. roce věku ve všech ročnících méně hráčů než v dosaženém 18. roce věku.

H6: K početnosti a výkonnosti chlapců a dívek v jednotlivých ročnících narození bude možné vysledovat u všech ročníků narození podobné tendence vztahující se k věkovým kategoriím.

H7: Nejsilnější a nejslabší ročníky co do početnosti a výkonnosti budou u chlapců a dívek totožné.

H8: Výkonnost u chlapců a dívek v jednotlivých ročnících byla ovlivněna jejich početností.

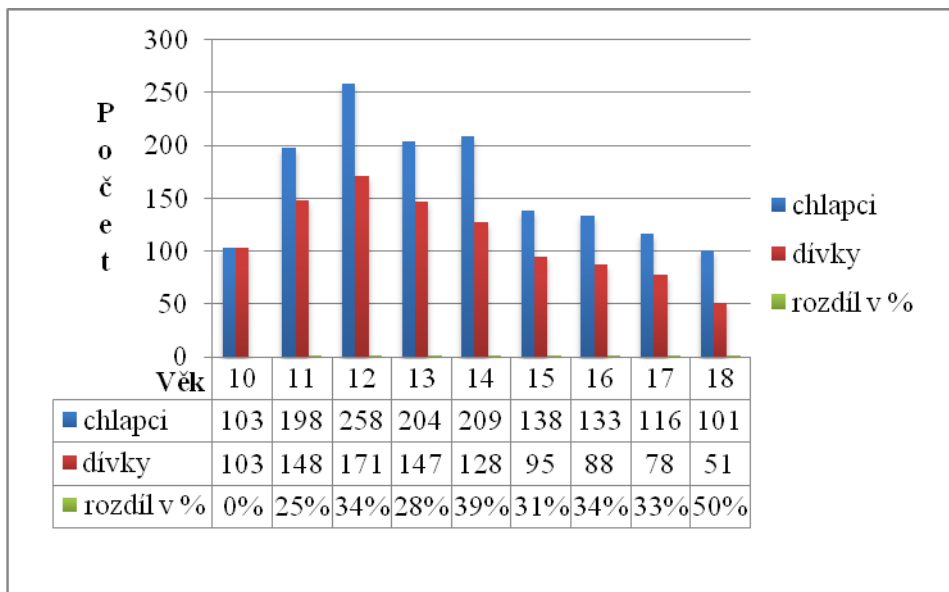
5 Metody a postup práce

V metodách pro výzkum byl použit statistický sběr dat, jenž byl proveden z celostátních tenisových žebříčků ČTS z let 1998 – 2013. Vybraným vzorkem byli chlapci a dívky narození od roku 1988 do roku 1995. U všech těchto ročníků byla ze žebříčků získána data o jejich počtech a výkonnosti v žákovských a dorosteneckých kategoriích. Všechny tyto věkové kategorie v celku reprezentují námi sledované období od 10. do 18. roku života každého ročníku narození.

Takto získaná data byla dále zanalyzována podle předem stanovených kritérií. Jak u chlapců, tak i dívek, byli v kategorii mladšího žactva, tedy ve věku 10 až 12 let, odečtení ti hráči, kteří získali ze soutěží ČTS za danou sezónu méně jak 9 bodů. Tento odečet sloužil ke srovnání podmínek, které jsou uvedeny v klasifikačním řádu pro klasifikaci v celostátních žebříčcích ČTS, jelikož ostatní sledované kategorie chlapců a dívek (starší žactvo a dorostenci) měly po celou dobu toto pravidlo 9. bodové hranice zakotveno v klasifikačním řádu a hráči pod touto úrovní nebyli tak v těchto kategoriích v žebříčcích zaneseni. Toto pravidlo je uváděno ve všech klasifikačních řádech v tabulce I. (viz přílohy **Obr. 1, Obr. 4, Obr. 6**). Pro výpočet výkonnosti ve všech kategoriích bylo použito kritérium, které vybralo všechny hráče s minimálně 15 BH a vyšší. Dle tabulky I. (viz přílohy **Obr. 1, Obr. 4, Obr. 6**) 15 BH je hranicí pro hráče, kteří se svými bodovými zisky umístili do 12,8% respektive 12% nejlepších ze všech hráčů na celostátním žebříku dané kategorie a pohlaví. Změna z 12,8% na 12%, která nastala v roce 2006 (viz příloha **Obr. 4**), není zde dále v šetření pro svůj nepatrný význam zejména na úrovni oblastních žebříčků. Výkonnost byla sledována u každého ročníku do věku 17 let (3, předposlední rok v kategorii dorostu). 18. rok nebyl v počtech výkonnostních hráčů zaznamenán, jelikož je všeobecně známo, že v tento rok většina hráčů a hráček už aktivně neusiluje o umístění na žebříčkách v kategorii dorostu.

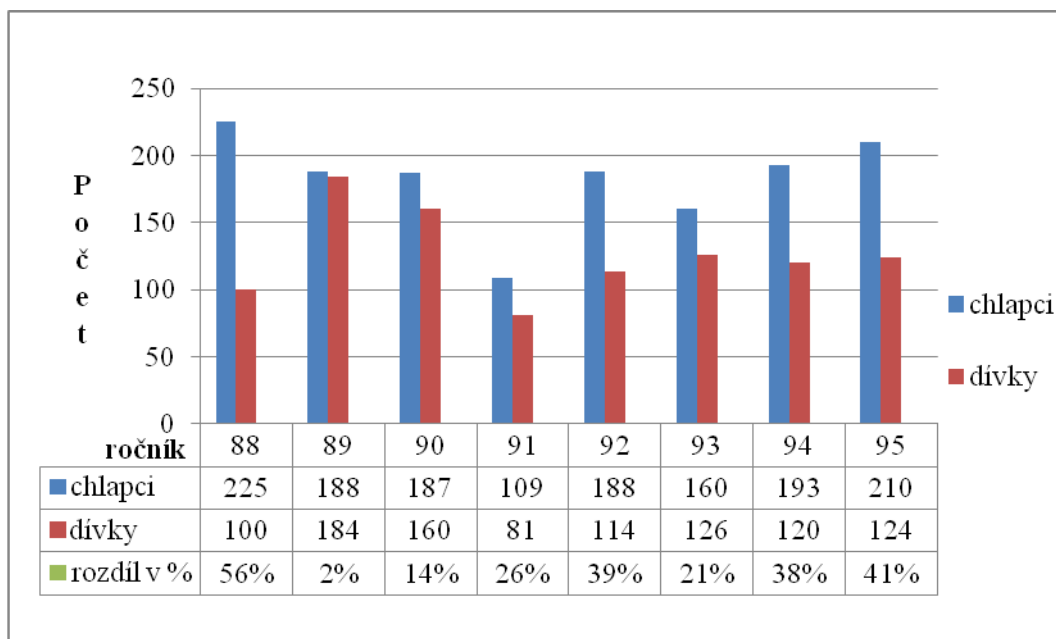
Všechny získané údaje od obou pohlaví byly seříděny do tabulek 1, 2, 3 a 4 (viz příloha **Tab. 1, Tab. 2, Tab. 3 Tab. 4**). V tabulce 1 a 2 jsou zaznamenány počty chlapců a dívek dle ročníku narození po jednotlivých sezónách, ve kterých dosáhli věku 10 až 18 let. Ve stejném principu byla zanesena do tabulek 3 a 4 výkonnost chlapců a dívek. V následujících grafech jsou z těchto tabulek seříděna data podle součtů z věkových

kategorií, součtů z ročníků narození za celé sledované období a z průběhů sledovaných období u každého ročníku.

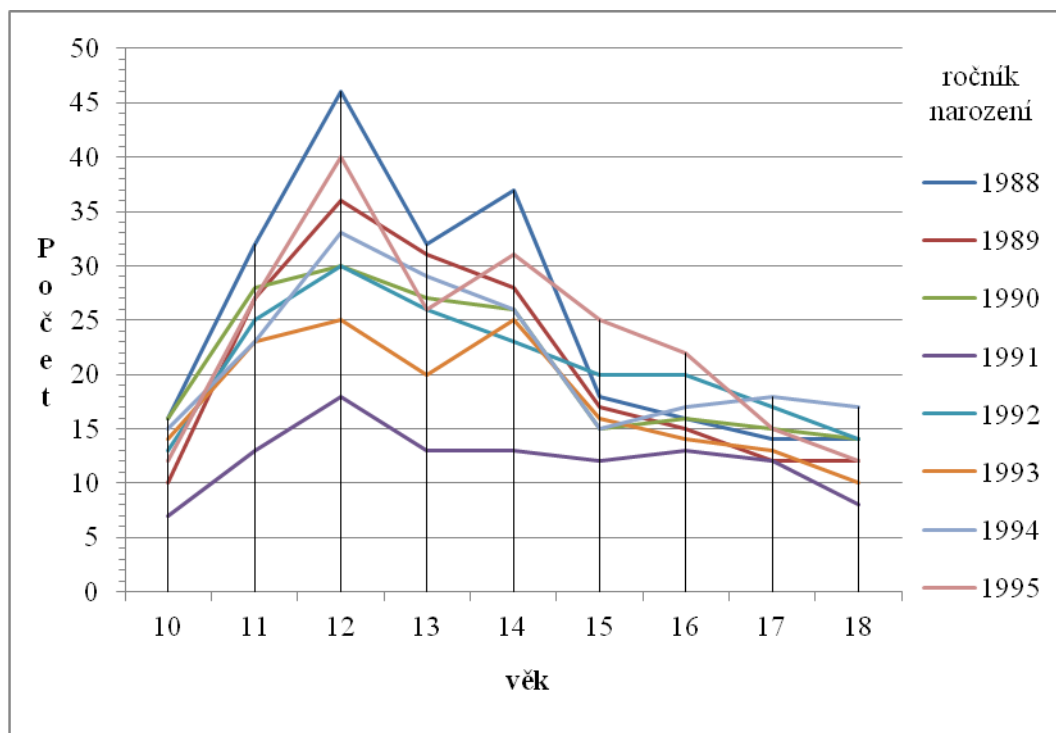
Graf 1: Vývoj početnosti hráčů a hráček dle věku ze součtů všech ročníků (zdroj: vlastní výpočty)

Z grafu č. 1 je možné vidět, že chlapců bylo za sledované období v každém věku až na jednu výjimku u desetiletých, vždy více než dívek. V průměru tento rozdíl činí 34%. Jak u chlapců, tak u dívek byl zaznamenán nárůst v početnosti v kategorii mladšího žactva (10 – 12 let). Od 12 let až na jednu výjimku, u chlapců ve 14. roce (v posledním roce kategorie starších žáků), početnost klesala. U chlapců se dostala početnost na výchozí úroveň (ve věku 10 let) v posledním roce (18. rok) sledovaného období, u dívek klesající tendence v početnosti sestoupila pod hranici výchozí úrovně už v 15. roku věku a v 18. roku dosahovala 1/2 ze součtu 10letých. Skokově výrazné úbytky v početnosti byly u chlapců zaznamenány z 12. na 13. rok a z 14. na 15. rok. U dívek se dá o razantním úbytku hovořit ze 14. na 15. rok a ze 17. na 18. rok.

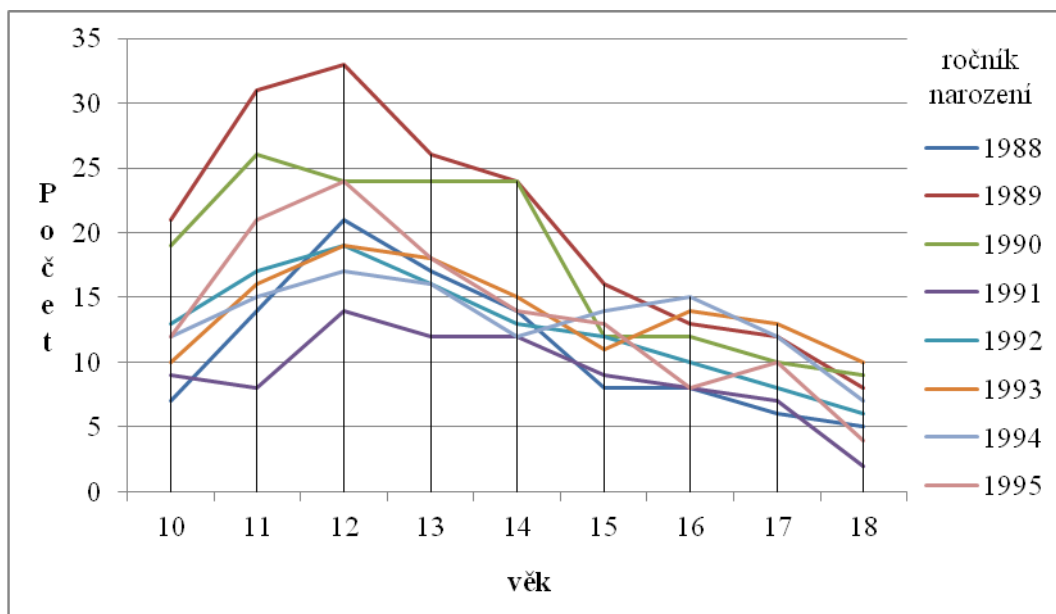
Graf 2: Absolutní součet za celé sledované období podle ročníku (zdroj: vlastní výpočty)

Graf č. 2 zaznamenává součty všech hráčů z celého sledovaného věkového období podle ročníků narození. Pro upřesnění tato čísla obsahují součty hráčů, kteří se většinou opakovaně vyskytovali v každém roce sledovaného období. Z grafu vyplývá, že nejpočetnější byly ročníky 1988 a 1995 u chlapců a u dívek ročníky 1989 a 1990. Mezi nejslabší ročníky patří ročník 1991 u chlapců a u dívek ročníky 1988 a 1991. Z vizuálního porovnání grafu je možné určit, že stejné ročníky narození u chlapců a dívek se vzájemně v početnosti neovlivňovaly. V průměru činí rozdíl v početnosti mezi chlapci a dívkami 30% v neprospěch dívek.

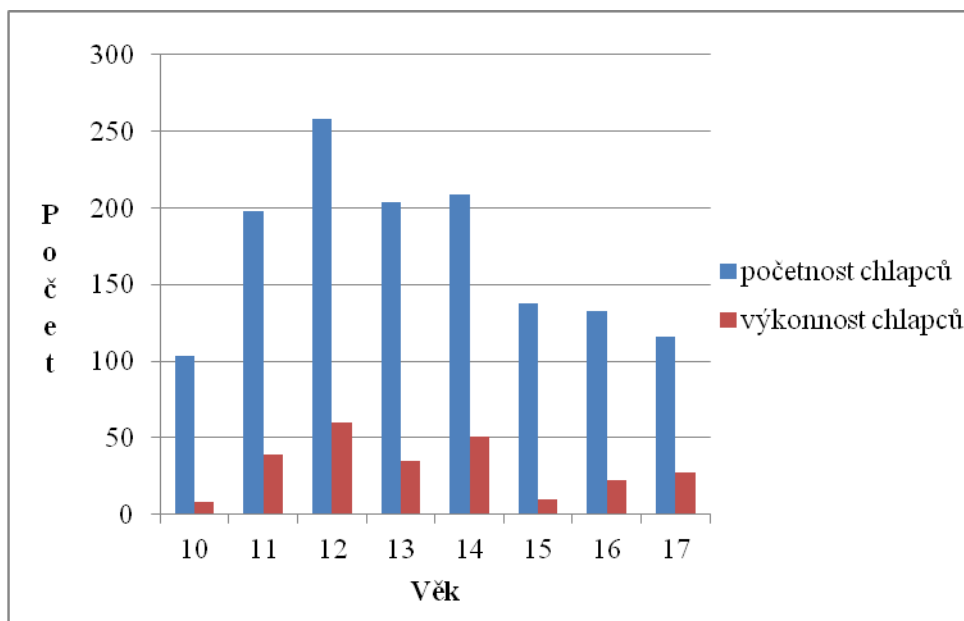
Graf 3: Vývoj početnosti chlapců dle ročníků narození, srovnaných dle věku (zdroj: vlastní výpočty)

Z grafu č. 3 vyplývá, že všechny ročníky chlapců dosáhly své nejvyšší početnosti ve 12 letech. Poté početnost u všech začala klesat. Jen tři ročníky 1988, 1993 a 1995 dosáhly po prvním poklesu zlepšení, a to následující 14. rok. Ročník 1993 ve 14. roce vyrovnal svou maximální početnost z 12. roku věku. Ročník 1991 potvrzuje, že je nejméně početným ročníkem za celé sledované věkové období. Největší rozdíly v početnosti mezi ročníky byly ve 12. roce a nejmenší rozdíly v 17. roce. Nejdéle nejpočetnějším je ročník 1988, a to po dobu pěti let.

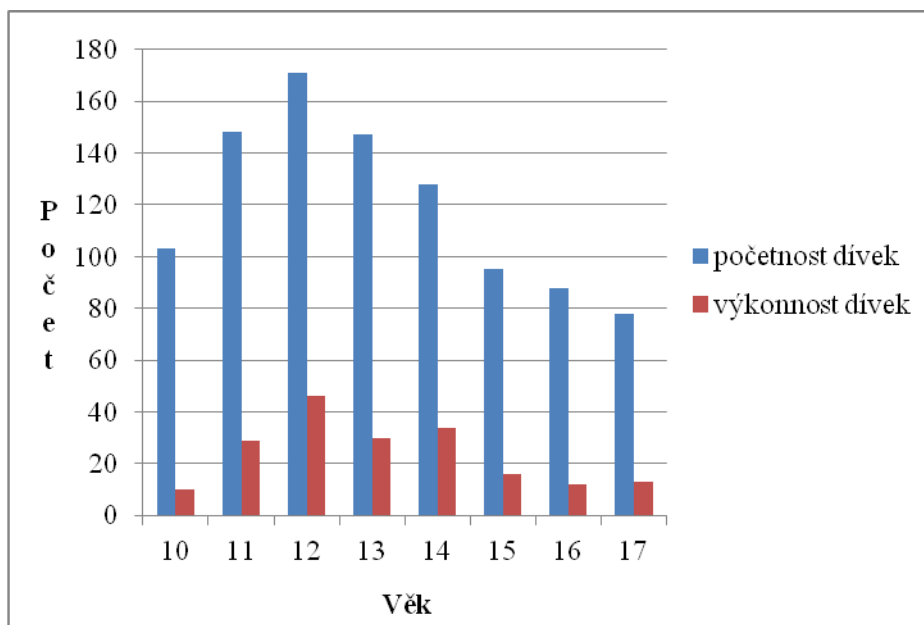
Graf 4: Vývoj početnosti dívek dle ročníků narození, srovnaných dle věku (zdroj: vlastní výpočty)

U grafu č. 4 vychází, že všechny ročníky dívek, vyjma ročníku 1990, dosáhly své nejvyšší početnosti ve 12. roce, po tomto vrcholu začaly všechny tyto ročníky klesat. Ročník 1990 je netypický, měl svůj vrchol jako jediný o rok dříve tedy v 11 letech a pak následoval mírný pokles s následující dvouletou stagnací. Dále pak už tento ročník strmě ztrácí. Žádný z ročníků nedosáhl tzv. druhého vrcholu ve 14. roce, jako tomu bylo u chlapců. Ročník 1995 v 17. roce dosahuje malého vrcholu, zlepšení, jelikož po předchozím 16. roce se mu v 17. roce početnost náhle zvedla. Ročník 1993 jako jediný na konci sledovaného věkového období, v 18. roce, nekončí pod hranicí početnosti z 10. roku věku. Ročník 1991 patří i u dívek k těm nejméně početným, ale už ne po celé sledované věkové období. Největší rozdíly v početnosti mezi ročníky byly v 11. roce a nejmenší rozdíly od 15. do 18. roku. Nejdéle nejpočetnějším ročníkem je ročník 1989.

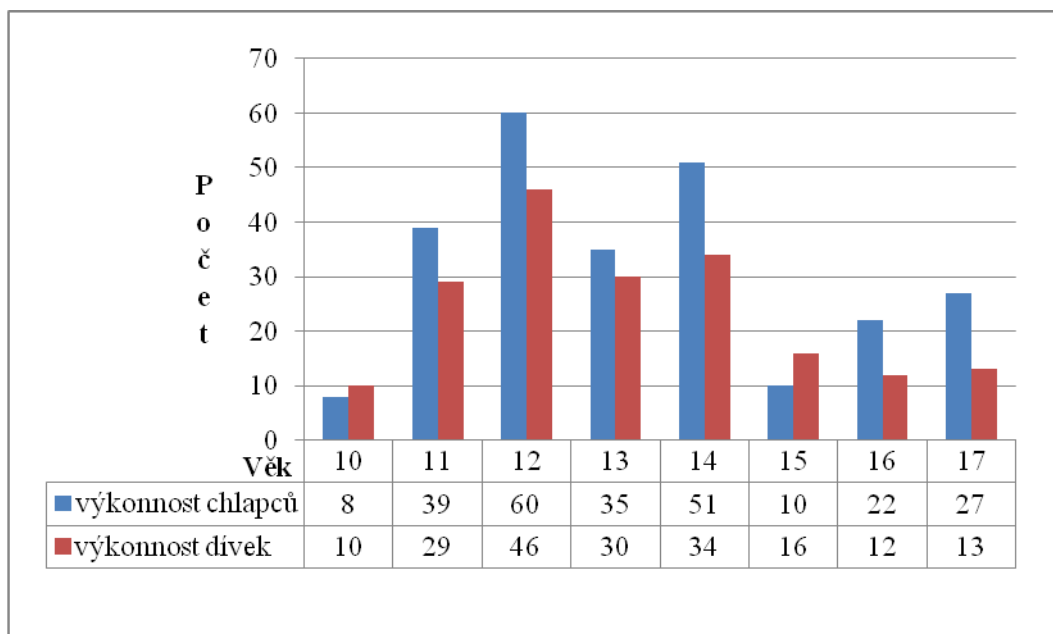
Graf 5: Vývoj výkonnosti chlapců (15 BH a více) ve vztahu k početnosti dle věku ze součtů všech ročníků (zdroj: vlastní výpočty)

Na grafu č. 5 je vidět, že výkonnost napodobuje pohyby početnosti hráčů, ale v 16. až 17. roce už tomu tak není. Je tedy zřejmé, že hlavními podmínkami, podle kterých se navyšovala výkonnost, byly věkové kategorie (mladší, starší žáci a dorostenci), ve kterých se vždy v posledním roce dané kategorie dosahovalo vyšších hodnot než v předešlých letech. Výkonnost dosáhla nejvyšší hodnoty u chlapců v 12 letech stejně jako početnost. Nejmenší výkonnost je zaznamenána v 10. a 15. roce, příčinou je první rok ve vyšší kategorii, kde se musí prosadit proti hráčům, kteří jsou o jeden, dva až tři roky starší.

Graf 6: Vývoj výkonnosti dívky (15 BH a více) ve vztahu k početnosti dle věku ze součtů všech ročníků (zdroj: vlastní výpočty)

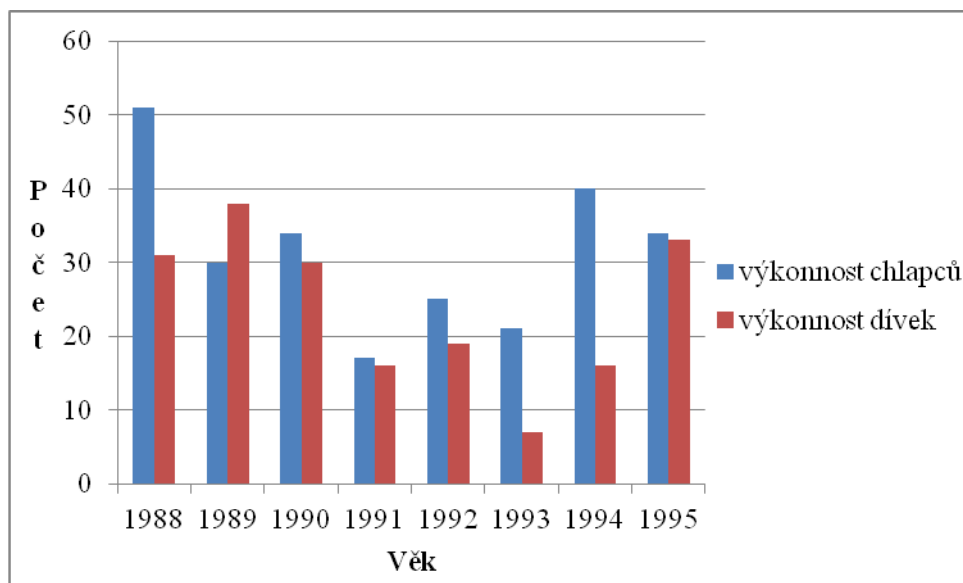
U dívek v grafu č. 6 vychází, že výkonnost spolu s početností stoupala první tři sledované roky. Po 12. roce výkonnost klesá, ale ve 14. roce se nepatrně zlepšuje, což má za následek opět poslední tzv. nejsilnější rok v dané kategorii. Poslední tři roky i kvůli nízké početnosti výkonnost upadá s nepatrným zlepšením v 17. roce. Z toho vyplývá, že prvních pět let odpovídá výkonnost silným a slabým rokům podle věkových kategorií. Od patnáctého roku už očekávané zlepšení výkonnosti nepřichází. Výkonnost dívek, stejně jako u chlapců, dosáhla nejvyšší hodnoty v 12 letech. Nejmenší výkonnost je zaznamenána pro 10. a 16. rok. Tento údaj neodpovídá stejnému vývoji výkonnosti u chlapců.

Graf 7: Porovnání a vývoj výkonnosti chlapců a dívek (15 BH a více) dle věku ze součtů všech ročníků (zdroj: vlastní výpočty)

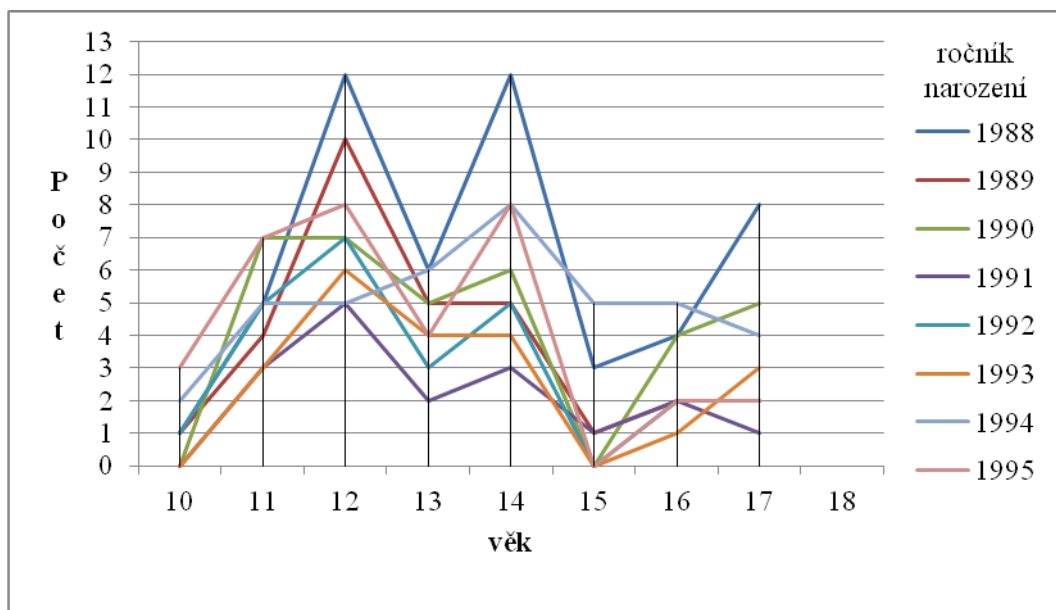
Porovnání chlapců a dívek, z hlediska výkonnosti, v grafu č. 7 přináší údaje, které neodpovídají pohybům z porovnání početnosti z grafu č. 1. Dívky, i když jich bylo vyjma 10. roku vždy méně v početnosti, tak ve výkonnosti v 10. a 15. roce chlapce překonávají. Nejde sice o velké rozdíly, ale ve srovnání s početností v 15. roce věku, je výkonnost obou pohlaví opačná. Je zde také vidět jak byla u chlapců výrazně ovlivněna výkonnost věkovou kategorií s tzv. slabými a silnými roky. U dívek toto ovlivnění můžeme přikládat jen ke kategoriím mladších a starších žákyň.

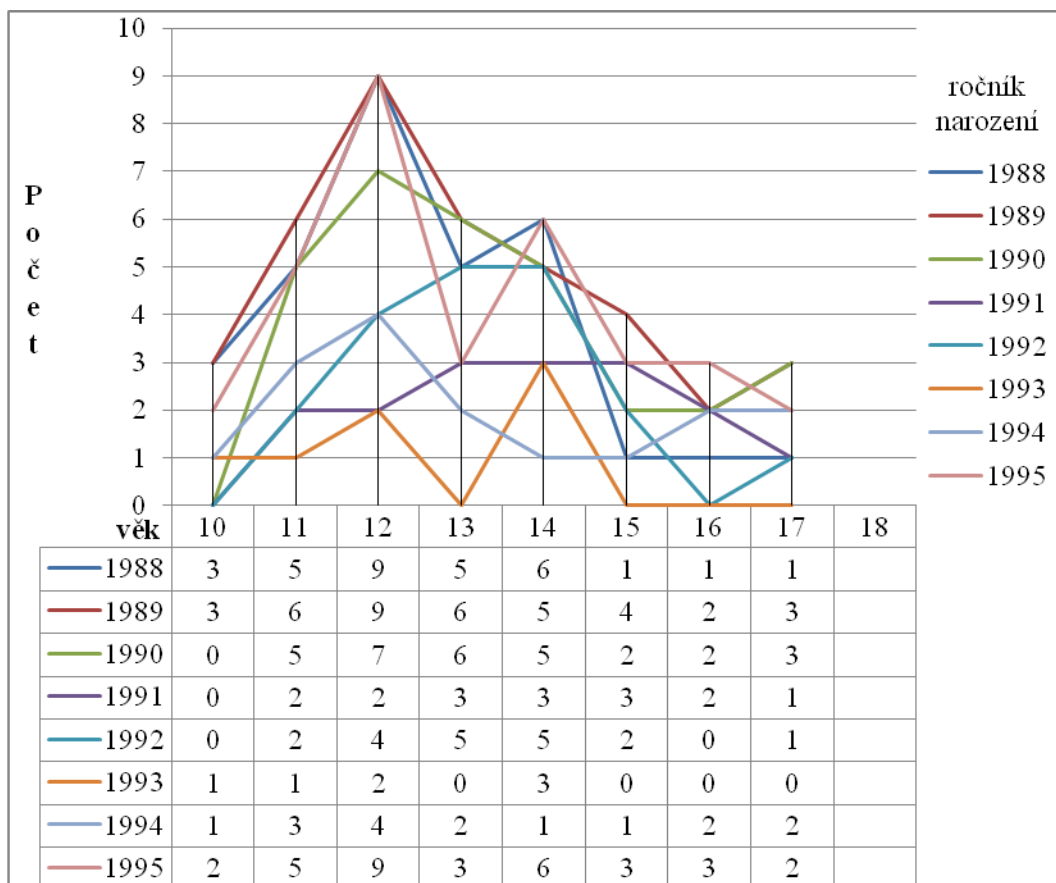
Graf 8: Porovnání a vývoj výkonnosti chlapců a dívek (15 BH a více) dle ročníků narození ze součtů všech let (zdroj: vlastní výpočty)

Graf č. 8 sleduje výkonnost chlapců i dívek a je ho možné vykládat z více hledisek. Tím prvním hlediskem je zhodnocení výkonnosti mezi ročníky zvláště u chlapců a zvláště u dívek. Chlapci měli co do výkonnosti nejsilnější ročník 1988 a poté také rok 1994. U dívek výrazně vyčnívá z hlediska výkonnosti ročník 1989. Mezi nejslabší ročníky ve výkonnosti patří u chlapců ročníky 1991, 1992 a 1993. U dívek patří k těm nejslabším ročník 1993 a poté ho následují s lepší úrovní ročníky 1991, 1992 a 1994. Ve srovnání výkonnosti chlapců s dívkami se v grafu ukazuje, že chlapci mají dva ročníky (1988 a 1994) nad všemi ostatními dominantní. Po nich přicházejí u dívek ročníky 1988, 1989, 1990 a 1995, které jsou srovnatelné s těmi samými ročníky u chlapců, a dokonce chlapecké ročníky 1991, 1992 a 1993 významně převyšují.

Graf 9: Vývoj výkonnosti chlapců dle ročníků narození, srovnaných dle věku (zdroj: vlastní výpočty)

Graf č. 9 obsahuje rozpracovanější analýzu výkonnosti chlapců dle jejich ročníku narození. Hodnotí se podle tendencí tzv. tří „vrcholů“ v každé ze tří věkových kategorií. Z grafu vyplývá, že každý další vrchol je obtížnější pro dosažení u jednotlivých ročníků. Prvního vrcholu výkonnosti ve 12. roce věku dosahují všechny ročníky, až na ročník 1994, který měl svůj maximální vrchol ve 14. roce. Druhého vrcholu ve 14. roce kvůli stagnaci nedosahují ročníky 1989 a 1993. Třetího vrcholu dosáhly jen ročníky 1988, 1990 a 1993. Všechny tři vrcholy, vždy s největším počtem výkonnostních hráčů dosáhl ročník 1988. Nejslabším ročníkem ve všech vrcholech ze součtu výkonnostních hráčů je ročník 1991. Graf poukazuje na to, že nejslabším rokem ve sledovaném období byl 15. rok (1 rok kategorie dorostenců), kdy čtyři ročníky 1990, 1992, 1993 a 1995 měly počet výkonnostních hráčů na nule.

Graf 10: Vývoj početnosti dívek dle ročníků narození, srovnaných dle věku (zdroj: vlastní výpočty)

Podrobná analýza dívek dle ročníků a jejich výkonnosti je zanesena v grafu č. 10. Je zde možno vyčíst, že graf nepotvrzuje tak jednoznačně tendence k tzv. 3 „vrcholům“ v průběhu tří věkových kategorií. Nárůst výkonnosti je zde velmi nepravidelný oproti chlapcům. Prvního vrcholu v mladších žákyních ve 12. roce dosáhly ročníky 1988, 1989, 1990, 1993, 1994 a 1995. Druhého vrcholu ve 14. roce dosáhly jen ročníky 1988, 1993 a 1995. Třetího vrcholu dosáhly ročníky 1990 a 1992, ostatní buď klesaly, nebo byly ve stagnaci. Žádný z ročníků narození dívek nedosáhl ve sledovaném období nadprůměrného počtu výkonnostních hráčů. Mezi silnější ročníky se mohou zařadit 1988, 1990 a 1995. K těm nejslabším ročníkům patří ročník 1993. Nejslabšími roky sledovaného věkového období jsou pro všechny ročníky 15. až 18. rok věku. Zajímavostí je ročník 1993, který ve věku 13, 15, 16. a 17. roku neměl v námi stanoveném kritériu výkonnosti jedinou hráčku.

Při výzkumu této práce bylo získáno mnoho vedlejší dat, které primárně nebyly zahrnuty do cílů této práce, ale pro představu a celkový přehled jsou zde uvedeny. Při sběru dat o počtech výkonnostních hráčů a hráček, došlo i na kvalitativní sběr dat

o výkonnosti všech sledovaných ročníků narození. Tyto údaje se nevešly do primárního výzkumu, ale pro ilustraci je zde formou tabulky č. 5 pro chlapce (viz příloha **Tab. 5**) a tabulky č. 6 pro dívky (viz příloha **Tab. 6**) uveden. Pro vysvětlení je tato tabulka složena pro každého hráče ze tří řádků. Každý řádek pro jednu věkovou kategorii (mladší žactvo, starší žactvo, dorostenci) a sloupců, které určují tenisové sezóny. Čísla, která jsou u každého hráče v tabulce uvedena, jsou umístěním na celostátním žebříčku (CZ) za danou sezónu (viz sloupec). Kritériem pro vznik této výkonnostní tabulky bylo alespoň jednou v jedné věkové kategorii umístění do 50. místa na celostátním žebříčku (CZ). Toto splnění je zobrazeno číslem umístění ve sloupci CZ a zeleným podbarvením celé buňky. Políčka se žlutým podbarvením signalizují, že určitý hráč dosáhl umístění v dané kategorii (dle řádku) 10. a lepšího umístění na CZ. Je zajímavé, že do takového kvalitativního výkonnostního výběru se dostalo poměrně více dívek než chlapců.

6 Diskuse

Výzkumná část z hlediska sběru dat proběhla podle očekávání. Všechny potřebné údaje byly získány z celostátních tenisových žebříčků ČTS v tištěné formě a později od roku 2004 v online internetové podobě žebříčků. Vyhodnocování dat probíhalo standardně až do zjištění problému u dat z kategorií mladších žáků, které byly kvůli odlišným podmínkám v klasifikačních řádech odlišné od ostatních kategorií. Po zjištění této nesrovnalosti byl proveden přepočít pro ujednocení s ostatními kategoriemi.

Hypotéza **H1** se podle grafu č. 1 potvrdila stejně tak jako se potvrdila hypotéza **H2** z grafu č. 2. Hypotéza **H3** se z grafu č. 7 nepotvrdila v 10. a 15. roce věku. Hypotéza **H4**, ke které patří graf č. 8, se také nepotvrdila a to u ročníku narození 1989. Hypotéza **H5** z grafů č. 3 a 4 se u většiny ročníků narození jak u chlapců tak dívek nepotvrdila. Hypotéza **H6** ve své podstatě skrývá 4 otázky. Ukázalo se podle grafů č. 3, 4, 9 a 10, které se k této hypotéze vztahují, že není možné tuto hypotézu zcela potvrdit, tedy je jen částečně potvrzena. Hypotéza **H7** se v první části částečně potvrzuje v grafu č. 2 (v početnosti) a v druhé části podle grafu č. 8 se z dat o výkonnosti nepotvrzuje. Hypotéza **H8** se z grafů č. 5 a 6 potvrzuje opět jen částečně. Podrobnější závěry o těchto hypotézách jsou rozepsány v kapitole 7 Závěry. Vyhodnocení platnosti stanovených hypotéz proběhlo bez problému. Jak se z výsledků ukázalo hypotézy **H6**, **H7** a **H8** nemohly být jednoznačně potvrzeny, jelikož v nich bylo obsaženo více otázek. Bylo by tedy pro příště lepší tyto hypotézy formulovat jednoznačněji s jednou hlavní otázkou.

Ve vyhodnocování početnosti dívek a chlapců se neobjevil problém. Výsledné údaje z grafů byly částečně očekávány a asi největším překvapením byly obecně nízké hodnoty v početnosti u všech ročníků narození v posledním roce dorostenecké kategorie (18. roce věku). Výkonnost chlapců a dívek z jednotlivých ročníků narození patřila ve vyhodnocování k těm zajímavější ale také k problematictější. Nejprve výkonnost, tak jak byla nastavena na hranici 15 BH včetně (pro 12% nejlepších hráčů/hráček umístěných na žebříčcích), nebyla dostatečně vypovídající, protože pro ni byla zvolena kvantitativní metoda při sběru dat. Výkonnost tak vypovídá jen o číslech v blíže nespécifikovaném stupni určitého bodového zisku. Nic neříká třeba o žebříčkovém umístění, které má pro hodnocení výkonnosti větší výpovědní hodnotu. Bylo by lepší v návrhu příštího šetření zvolit kritéria, díky kterým by bylo možné využít více

kvalitativní metody při sběru dat. Dalším nedostatkem v interpretaci pro zde provedenou analýzu výkonnosti hráčů jsou věkové kategorie. Žákovské a dorostenecké kategorie od 10. do 18. roku věku jsou rozloženy tak, aby v nich byla eliminována výhoda vyššího věku a rozdílu tělesného rozvoje, který by znehodnocoval žebříčková umístění. Přesto se tomuto ovlivnění nedá úplně zamezit. Existují věkové kategorie mladšího žactva a dorostu, kde se potkají minimálně 3 ročníky narození a u dospívajících dětí bývá i jeden rok velmi znát. Výkonnost hráčů, kteří budou v mládežnických kategoriích soutěžit s nestejně starými hráči, bude asi vždycky v tomto ohledu obtížně porovnatelná. V neposlední řadě je dalším důvodem pro ne příliš velkou objektivnost ve výkonnosti mládeže ta skutečnost, že mnozí hráči a hráčky v posledním roce nižší věkové kategorie velmi často startují už i ve vyšší věkové kategorii a tím pádem ztrácí možnosti více startů ve své věkové kategorii, kde jim kvůli tomu může v posledním roce klesat výkonnost. V této práci nebyla evidována data v početnosti a výkonnosti dosažená mladšími ročníky ve vypsáných soutěžích pro starší věkové kategorie.

V porovnání výkonnosti chlapců a dívek byli zjištěny překvapivé údaje. Dívkám i přes nižší početnost se dařilo ve výkonnosti přibližovat k chlapcům a dokonce dosáhnout vyšších hodnot v ročníku narození 1989 než chlapci. Je otázkou, zdali tento nepoměr vznikl kvůli slabší konkurenci v početnosti u dívek, anebo jestli za to může jen fakt, že dívky i přes malou početnost v Západočeské tenisové oblasti jsou ve výkonnosti jednoduše lepší než chlapci.

7 Závěry

Výzkum v této práci přinesl základní informace o počtech tenisových hráčů a hráček vybraných ročníků narození 1988 až 1995 v mládežnických kategoriích od 10. do 18. roku života v Západočeské tenisové oblasti. Výzkum sledoval nejen vývoj jednotlivých ročníků v početnosti a výkonnosti u chlapců a dívek, ale také čísla ze součtů ze všech ročníků narození podle jednotlivých let věku (10, 11, 12, ... - 18 rok života). Tato data umožnila vysledovat nejen tendence, které vycházejí z průměru všech vybraných ročníků narození v jednotlivých věkových kategoriích, ale také údaje, podle kterých se mohly jednotlivé ročníky chlapců a dívek spolu srovnávat.

Chlapci byli v početnosti ve shodném ročníku s dívkami vždy v převaze. To potvrzuje hypotézu **H2**. Totéž platí i v součtech všech ročníků v porovnání podle věku od 10. do 18. Roku věku, kdy dívky měli sice v 10. roce stejnou početnost jako chlapci, ale nepřekonal je. To odpovídá tvrzení hypotézy **H1**. Výkonnost chlapců už nebyla tak přesvědčivá jako u početnosti. Dívky chlapce v jednom společném ročníku v počtu výkonnostních hráčů překonal a to v ročníku 1989, což nepotvrzuje hypotézu **H4**. Z hlediska věkových kategorií bylo v průměru ze všech ročníků více dívek ve výkonnosti ve věku 10 a 15 let, což vyvrací hypotézu **H3**.

Ukázalo se, že většina ročníků narození u chlapců byla v 18. roce svého věku v početnosti buď stejně početná nebo více početná než ve věku 10 let. Dívky dosáhly opačných výsledků v 18. roce věku, kdy jich bylo v početnosti méně než ve věku 10 let. Výjimkou u dívek byl jen ročník 1993, který skončil na stejných číslech jako v 10. roce. Hypotéza **H5** se tímto tedy jen částečně potvrzuje u chlapců.

Při sledování tendencí v početnosti a výkonnosti chlapců a dívek v jednotlivých ročnících narození bylo možné vysledovat minimálně pro kategorie mladšího a staršího žactva výkyvy v zjišťovaných hodnotách podle věku resp. podle věkových kategorií. V početnosti drtivá většina ročníků narození chlapců reagovala na jednotlivé roky v kategoriích mladšího a staršího žactva podobně a ukázalo se, že v posledním roce každé ze dvou kategorií byl nárůst v početnosti. U dívek se podobný vzorec udržel jen v kategorii mladšího žactva, poté už se bez větších odchylek početnost u většiny ročníků narození snižovala. Ve výkonnosti chlapci opět v drtivé většině ročníků

narození potvrdili věkovou závislost ke své výkonnosti od 10. do 16. roku věku. U dívek je výkonnost daleko méně prokazatelná, jelikož většina ročníků neodpovídá tendencím závislým na věkových kategoriích déle jak od 10. do 12. roku věku. Tyto výsledky, které se vztahují k hypotéze **H6**, ji potvrzují jen částečně.

U chlapců byl nejsilnější v početnosti a výkonnosti ročník 1988. V početnosti se k němu na druhém místě připojuje ročník 1995 a ve výkonnosti ročník 1994. U dívek byl nejsilnějším ročník jak v početnosti, tak ve výkonnosti rok narození 1989, druhé místo v početnosti obsadil ročník 1990 a ve výkonnosti to byl rok narození 1991. Obecně se ukázalo, že dívky v poměru ke chlapcům jsou ve výkonnosti v menším odstupu než v početnosti. Nejslabším ročníkem u chlapců se stal ročník 1991. U dívek byl nejméně početným ročníkem také ročník 1991, ale v nejslabší výkonnosti byl překonán ročníkem 1993. Takovéto výsledky z velké části nepotvrzují hypotézu **H7**. Tuto hypotézu zde potvrzuje jen společný nejslabší ročník narození v početnosti jak u chlapců tak dívek. V porovnání ročníků chlapců a dívek je vidět, že dívky měly v několika ročnících vyšší zastoupení ve výkonnosti než jiné ročníky chlapců. Jedním možným zdůvodněním takovýchto výsledků je, že dívky vzhledem k menší početnosti a k slabší konkurenci, mohli dosáhnout snadněji lepší výkonnosti nežli chlapci.

Z výkonnosti chlapců v každém jednotlivém roku od 10 do 18 let ze součtu všech ročníků narození vyplývá, že u chlapců mohla být výkonnost ovlivněna početností v 10. až 15. roce. U dívek graf vykresluje podobné nárůsty výkonnosti s početností jen od 10. do 13. roku věku. Částečně to tak potvrzuje hypotézu **H8**. Z výsledků pro hypotézu **H6**, však můžeme odhadovat, že početnost zde nehrála hlavní roli. Tím, co ovlivňovalo nárůsty a poklesy nejen ve výkonnosti ale i v početnosti, byly především věkové kategorie.

Práce v rámci svých možností obsáhla celou územní tenisovou oblast a poskytla mnoho základních informací a dat, které mohou zaujmout především tenisové funkcionáře a jednotlivé tenisové kluby, ale třeba také samotné tenisové hráče, kteří se narodili ve sledovaných ročnících. Do praxe tato práce přináší výsledky, které poukazují na to, že se nedá podle statistických dat předem určit, zdali bude zkoumaný ročník patřit ve výkonnosti ve vztahu k početnosti k těm silným či naopak k těm slabým. Díky této práci zde existují zpracovaná data, se kterými se mohou porovnávat další ročníky narození z této oblasti a tak dále zaznamenávat změny v počtech hráčů v posledních

letech. Ukázalo se, že určitou krizí Západočeská tenisová mládež prošla zejména kolem ročníku narození 1991.

Tato práce je vhodným odrazovým můstkem pro další výzkumy. Ať už pro porovnání s jinými tenisovými oblastmi nebo například pro podrobnější rozbor zde získaných výsledků v následné analýze na úrovni jednotlivých tenisových klubů z oblasti. Práce také přináší nové otázky, které by mohly být podmětem pro další výzkumy. Jedná se například o otázky: Jaké jsou příčiny vzniku slabých anebo silných ročníků narození hráčů v početnosti a výkonnosti? Z jakých důvodů je dívek v každém ročníku méně než chlapců? Proč zaznamenávají dívky razantnější úbytky v početnosti a výkonnosti od 15. roku výše nežli chlapci?

8 Použitá literatura

- 1) LANGEROVÁ, Martina a Blanka HEŘMANOVÁ. *Tenis a děti*. Praha: GradaPublishing a.s., 2005. ISBN 978-80-247-6149-7.
- 2) CHVÁTAL, Stanislav a František KREUZ. *Zlatá kniha tenisu*. 1. vyd. Praha: LTC Agency Group, 1993.+
- 3) ROKOSOVÁ, Blanka. *90 let Českého tenisového svazu*. Praha: ČTS marketing s.r.o., 1996, 96 s.
- 4) KOCANDOVÁ, Radka. *Analýza tenisových soutěží družstev*. Praha, 2010. 33 s. Závěrečná práce. FTVS UK. Vedoucí práce Tomáš Kočib.
- 5) ČESKÝ TENISOVÝ SVAZ. *Celostátní a krajské tenisové žebříčky 1998: Klasifikační řád tenisu*. Praha: Sportovně technický úsek ČTS, 1998, 166 s.
- 6) ČESKÝ TENISOVÝ SVAZ. *Celostátní a krajské tenisové žebříčky 1999: Klasifikační řád tenisu*. Praha: Sportovně technický úsek ČTS, 1999, 183 s.
- 7) ČESKÝ TENISOVÝ SVAZ. *Celostátní a krajské tenisové žebříčky 2001: Klasifikační řád tenisu*. Praha: Sportovně technický úsek ČTS, 2001, 183 s.
- 8) ČESKÝ TENISOVÝ SVAZ. *Celostátní a krajské tenisové žebříčky 2006: Klasifikační řád tenisu*. Praha: Sportovně technický úsek ČTS, 2006, 196 s.
- 9) ČESKÝ TENISOVÝ SVAZ. *Celostátní a krajské tenisové žebříčky 2007: Klasifikační řád tenisu*. Praha: Sportovně technický úsek ČTS, 2007, 219 s.
- 10) ČESKÝ TENISOVÝ SVAZ. *Celostátní a krajské tenisové žebříčky 2011: Klasifikační řád tenisu*. Praha: Sportovně technický úsek ČTS, 2011, 235 s.
- 11) STOJAN, Svatopluk a Josef BRABENEC. *Tenis zdravým rozumem: učebnice*. [1. vyd.]. Praha: T/Production, 1999, 142 s. ISBN 8023847457.
- 12) UNIVERZITA PALACKÉHO v OLOMOUCI. *Tenisový trenérský manuál 1. stupně*. Olomouc: Nová Grafia Opava, 2000, 96 s.
- 13) GROSSER, Manfred a Richard SCHÖNBORN. *Závodní tenis pro děti a mladé hráče*. Bilina: L. Hrubý, 2008, 157 s. ISBN 9783898993746.

8.1 Internetové zdroje:

- 14) SWIERCZEKOVÁ, Lucie. *Tenis: 1889 - 2007 +*. 2007 [cit. 2014-03-06].
Dostupné z:
http://www.nm.cz/admin/files/HM/download/novod_dejiny/telesna_vychova/tenis.pdf
- 15) *Přibližná pravidla tenisu*. *Tenisový areál Fénix Nedvězí* [online]. 2008 [cit. 2014-03-05]. Dostupné z: <http://www.tenis-nedvezi.cz/o-tenisu/>
- 16) *České sportovní hnutí a turistika (do roku 1918)*. *Vybrané kapitoly z dějin tělesné kultury* [online]. 2002 [cit. 2014-03-06]. Dostupné z:
http://www.eamos.cz/amos/kat_tv/modules/low/kurz_text.php?id_kap=25&kod_kurzu=kat_tv_9025

- 17) Župa. In: *Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDupa>*
- 18) Davis Cup. In: *Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Davis_Cup*
- 19) STANOVY Českého tenisového svazu o. s. In: 2010. [cit. 2014-03-11] Dostupné z: http://www.cztenis.cz/docs/stanovy_2010.pdf
- 20) ČESKÝ TENISOVÝ SVAZ. Řády a pravidla: REGISTRACNÍ ŘÁD. 2011, 1 s. [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: http://cztenis.cz/docs/registracni_rad.pdf
- 21) Fed Cup. In: *Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Fed_Cup*
- 22) Grand Slam. In: *Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Grand_Slam_\(tenis\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Grand_Slam_(tenis))*
- 23) Turnaje ITF. In: *Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDensk%C3%BD_okruh_ITF*
- 24) Tomáš Šmíd. In: *Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Tom%C3%A1%C5%A1_%C5%A0m%C3%AD*
- 25) Stanislav Birner. In: *Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Stani%20slav_Birner*
- 26) Andrea Hlaváčková. In: *Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Andrea_Hlav%C3%A1%C4%8Dkov%C3%A1*
- 27) Barbora Záhlavová-Strýcová. In: *Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Barbora_Z%C3%A1hlavov%C3%A1-Str%C3%BDcov%C3%A1*
- 28) Sandra Záhlavová. In: *Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Sandra_Z%C3%A1hlavov%C3%A1*
- 29) Eva Birnerová. In: *Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Eva_Birnerov%C3%A1*
- 30) Eva Hrdinová. In: *Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Eva_Hrdinov%C3%A1*
- 31) INTERNATIONAL TENIS FEDERATION. ITF Rules of tennis. London: ITF LTD Bank Lane Roehampton, 2014, 44 s. [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: <http://www.itftennis.com/media/136148/136148.pdf>

- 32) ČESKÝ TENISOVÝ SVAZ. *Řády a pravidla: SOUTĚŽNÍ ŘÁD*. 2007, 18 s. [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: [http:// cztenis.cz/docs/soutezni_rad.pdf](http://cztenis.cz/docs/soutezni_rad.pdf)
- 33) ČESKÝ TENISOVÝ SVAZ. *Řády a pravidla: PŘESTUPNÍ ŘÁD*. 2011, 2 s. [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: http://cztenis.cz/docs/prestupni_rad.pdf
- 34) ČESKÝ TENISOVÝ SVAZ. *Řády a pravidla: DISCIPLINÁRNÍ ŘÁD*. 1995, 3 s. [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: http://cztenis.cz/docs/disciplinari_rad.pdf

9 Seznam tabulek, obrázků, grafů a zkratk

9.1 Seznam tabulek

Tab. 1: Početnost chlapců: dle ročníku narození a sezón, dle věku (zdroj: Celostátní žebříčky ČTS 1998 – 2013)	70
Tab. 2: Početnost dívek: dle ročníku narození a sezón, dle věku (zdroj: Celostátní žebříčky ČTS 1998 – 2013)	70
Tab. 3: Početnost dívek: dle ročníku narození a sezón, dle věku (zdroj: Celostátní žebříčky ČTS 1998 – 2013)	71
Tab. 4: Početnost dívek: dle ročníku narození a sezón, dle věku (zdroj: Celostátní žebříčky ČTS 1998 – 2013)	71
Tab. 5: Výkonnostní tabulka hráčů (50 CZ)	72
Tab. 6: Výkonnostní tabulka hráčů (50 CZ)	73

9.2 Seznam obrázků

Obr. 1: Tabulka I. pro výpočet bonusových skupin a bonusových hodnot hráčů (zdroj: Klasifikační řád 1998)	63
Obr. 2: Tabulka II. pro bodový zisk za umístění v turnajích jednotlivců (zdroj: Klasifikační řád 1998)	64
Obr. 3: Tabulka IV. pro stanovení kategorie turnajů v ČR (zdroj: Klasifikační řád 1998)	65
Obr. 4: Tabulka I. pro výpočet bonusových skupin a bonusových hodnot hráčů	66
Obr. 5: Tabulka IV. pro stanovení kategorie turnajů v ČR (zdroj: Klasifikační řád 2006)	66
Obr. 6: Tabulka I. pro výpočet bonusových skupin a bonusových hodnot hráčů	67
Obr. 7: Tréninkový vývoj (zdroj: Tenisový trenérský manuál 1. stupně)	68
Obr. 8: Rozdílné vývoje výkonu (zdroj: Závodní tenis pro děti a mladé hráče 2008)	69

9.3 Seznam grafů

Graf 1: Vývoj početnosti hráčů a hráček dle věku ze součtů všech ročníků (zdroj: vlastní výpočty)	42
Graf 2: Absolutní součet za celé sledované období podle ročníku (zdroj: vlastní výpočty)	43
Graf 3: Vývoj početnosti chlapců dle ročníků narození, srovnaných dle věku (zdroj: vlastní výpočty)	44
Graf 4: Vývoj početnosti dívek dle ročníků narození, srovnaných dle věku (zdroj: vlastní výpočty)	45
Graf 5: Vývoj výkonnosti chlapců (15 BH a více) ve vztahu k početnosti dle věku ze součtů všech ročníků (zdroj: vlastní výpočty)	46

Graf 6: Vývoj výkonnosti dívky (15 BH a více) ve vztahu k početnosti dle věku ze součtů všech ročníků (zdroj: vlastní výpočty)	47
Graf 7: Porovnání a vývoj výkonnosti chlapců a dívek (15 BH a více) dle věku ze součtů všech ročníků (zdroj: vlastní výpočty)	48
Graf 8: Porovnání a vývoj výkonnosti chlapců a dívek (15 BH a více) dle ročníků narození ze součtů všech let (zdroj: vlastní výpočty)	49
Graf 9: Vývoj výkonnosti chlapců dle ročníků narození, srovnaných dle věku (zdroj: vlastní výpočty).....	50
Graf 10: Vývoj početnosti dívek dle ročníků narození, srovnaných dle věku (zdroj: vlastní výpočty).....	51

9.4 Seznam zkratk

ČAAU	České amatérské atletické unii
ČOV	Český olympijský výbor
ČLTK	Český lawn-tenisový klub
ILTF	Mezinárodní lawn-tenisové federace
ITF	Mezinárodní tenisová federace
ČSTV	Československý svaz tělesné výchovy
ETA	Evropská tenisová federace
ČTS	Český tenisový svaz
VK	věkové kategorie
KŘT	klasifikační řád tenisu
SŘT	soutěžní řád tenisu
BH	bonusová hodnota
CŽ	celostátní žebříček
BS	bonusové skupiny
RCŽ	redukovaný celostátní žebříček
CSB	celkový součet bodů
TSM	tréninkové středisko mládeže
SVT	středisko vrcholové tenisu
STK	Sportovně technická komise

10 Přílohy

TABULKA I

Výpočet bonusových skupin a bonusové hodnoty hráčů

Číslo BS	Hranice BS v %		Bonusová hodnota
	dolní	horní	
1	0,0	0,5	60
2	0,5	1,2	45
3	1,2	2,1	35
4	2,1	3,3	30
5	3,3	5,0	25
6	5,0	7,8	20
7	7,8	12,8	15
8	12,8	19,0	12
9	19,0	29,0	9
10	29,0	44,0	6
11	44,0	69,0	4
12	69,0	100,0	3
13	Zůstatek CŽ a nezařazení		1

Základem pro výpočet bonusových skupin je celkový počet hráčů v celostátním žebříčku (CŽ), kteří splňují následující podmínku:

Muži	CSB větší než 24 bodů
Ženy, dorost, starší žactvo	CSB větší než 8 bodů
Mladší žactvo	bez omezení

Obr. 1: Tabulka I. pro výpočet bonusových skupin a bonusových hodnot hráčů
(zdroj: Klasifikační řád 1998)

TABULKA II

Body za umístění v turnajích jednotlivců

Kat.	V	F	SF	8	16	32	64	128				
1	10	7	5	4	3	2	1	0				
2	15	10	7	5	4	3	2	0				
3	20	15	10	7	5	4	3	0				
4	30	20	15	10	7	5	4	0				
5	40	27	20	15	10	7	5	0				
6	60	40	27	20	14	10	6	0				
7	80	50	35	25	18	13	7	0				
8	100	65	45	30	22	16	8	0				
9	120	80	55	40	27	19	10	0				
10	140	95	67	50	35	24	14	0				
11	170	120	90	60	43	28	18	0				
11 k				75	60	40	26	20	10	5	0	
12	200	140	105	70	53	34	21	0				
12 k				90	75	45	32	24	14	7	0	
13	230	160	120	80	63	40	25	0				
13 k				105	85	50	38	30	20	10	4	
14	260	180	135	90	73	46	30	0				
14 k				120	95	55	46	36	26	13	6	
15	290	200	160	100	83	54	35	0				
15 k				135	105	65	54	44	34	17	8	
16	320	220	175	110	93	60	40	0				
16 k				150	115	75	62	50	40	20	10	
17	350	240	190	120	103	68	45	0				
17 k				165	125	85	70	60	50	25	12	
18	380	260	205	130	113	76	50	0				
18 k				180	135	95	80	70	60	30	15	
19	410	280	220	140	123	86	55	0				
19 k				195	145	105	90	80	70	35	20	
20	440	300	235	150	133	96	60	0				
20 k				210	155	115	100	90	80	40	25	
21	500	340	250	160	143	108	65	0				
21 k				225	165	126	110	100	90	45	30	

Body za vítězství v kvalifikaci (za postup do hlavní soutěže) se získávají v závislosti na velikosti startovního pole v hlavní soutěži.

Např.: má-li hlavní pole v 14. kategorii 32 účastníků, získávají postupující vítězové kvalifikace (tedy mezi 32) 55 bodů, finalisté kvalifikace 46 bodů, SF kvalifikace 36 bodů atd.

Postoupí-li hráč z kvalifikace jako „lucky loser“, nepřipisují se mu body za hlavní soutěž, prohraje-li v ní hned v prvním kole a započítávají se mu příslušné body za umístění v kvalifikaci.

Hodnocení akce dle řádku s kvalifikací platí pouze pro disciplínu ve které se kvalifikace hraje, neplatí tedy automaticky i pro čtyřhru (nebo naopak). Nehraje-li se kvalifikace, platí řádek bez písmena k.

Masters mezinárodních satelitních circuitů (okruhů) ATP a WTA jsou hodnocena dle řádku s kvalifikací. Kvalifikacemi pro Masters se rozumějí satelitní turnaje ze kterých hráči do Masters postoupí.

Na tyto turnaje Masters se nevztahují ustanovení článku 17.

Obr. 2: Tabulka II. pro bodový zisk za umístění v turnajích jednotlivců (zdroj: Klasifikační řád 1998)

TABULKA IV

Kategorie turnajů v ČR

Kategorie turnaje	Součet BH nejlepších osmi hráčů
1	8 - 28
2	29 - 40
3	41 - 60
4	61 - 85
5	86 - 107
6	108 - 138
7	139 - 168
8	169 - 198
9	199 - 228
10	229 - 258
11	259 - 298
12	299 - 348
13	349 - 408
14	409 - 480

Kategorie turnajů se stanovuje na základě součtu BH osmi žebříčkově nejlepších účastníků (rozhoduje umístění CŽ).

Toto platí i pro čtyřhru - nezáleží na vzájemném pospojování hráčů ve dvojicích.

Pozor nezaměňovat s pravidlem pro nasazování dvojic.

Do výpočtu lze zahrnout pouze hráče, kteří v turnaji skutečně startovali, nestačí pouhá prezentace a vylosování.

Obr. 3: Tabulka IV. pro stanovení kategorie turnajů v ČR (zdroj: Klasifikační řád 1998)

TABULKA I

Výpočet bonusových skupin a bonusové hodnoty hráčů

Číslo BS	Hranice BS v %		Bonusová hodnota
	dolní	horní	
1	0,0	0,5	60
2	0,5	1,2	45
3	1,2	2,1	35
4	2,1	3,3	30
5	3,3	5,0	25
6	5,0	7,8	20
7	7,8	12,0	15
8	12,0	19,0	12
9	19,0	29,0	9
10	29,0	44,0	6
11	44,0	69,0	4
12	69,0	100,0	3
13	Zůstatek CŽ a nezařazení		1

Základem pro výpočet bonusových skupin je celkový počet hráčů (viz článek 8 KŘT) v celo-státním žebříčku (CŽ), kteří splňují následující podmínku:
 Dospělí, dorost, starší žactvo – CSB větší než 8 bodů
 Mladší žactvo – bez omezení

Obr. 4: Tabulka I. pro výpočet bonusových skupin a bonusových hodnot hráčů (zdroj: Klasifikační řád 2006)

TABULKA IV

Kategorie turnajů v ČR

Kategorie turnaje	Součet BH nejlepších osmi hráčů
1	8 – 15
2	16 – 36
3	37 – 57
4	58 – 78
5	79 – 108
6	109 – 138
7	139 – 168
8	169 – 198
9	199 – 228
10	229 – 258
11	259 – 298
12	299 – 348
13	349 – 408
14	409 – 480

Kategorie turnajů se stanovuje na základě součtu BH osmi žebříčkově nejlepších účastníků. Stejně pravidlo platí i pro čtyřhru – nezáleží na složení jednotlivých dvojic.
 Pozor – nezaměňovat s pravidlem pro nasazování dvojic.
 Do výpočtu lze zahrnout pouze hráče, kteří v turnaji skutečně startovali, nestačí pouhá prezentace a vylosování.

Obr. 5: Tabulka IV. pro stanovení kategorie turnajů v ČR (zdroj: Klasifikační řád 2006)

TABULKA I

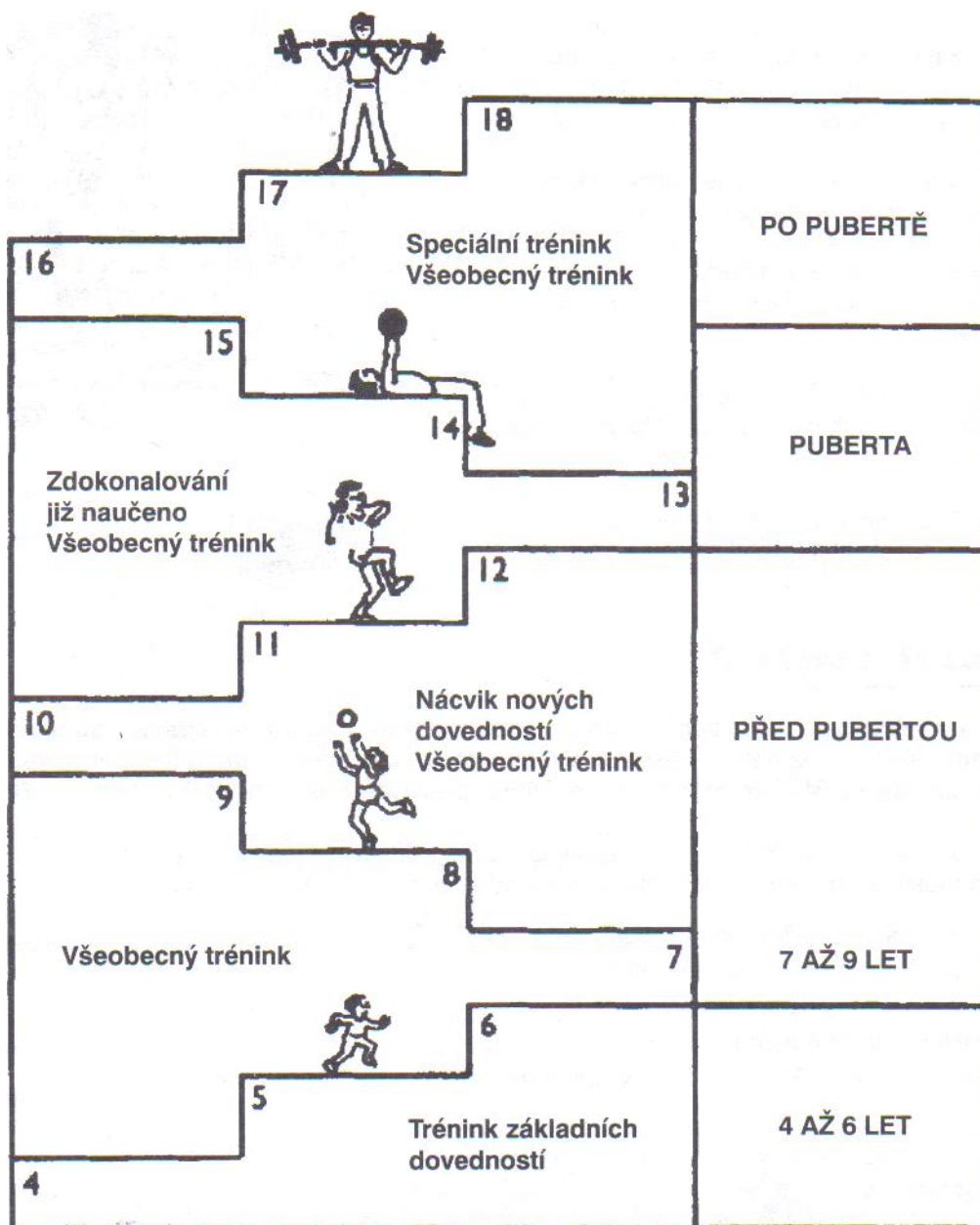
Výpočet bonusových skupin a bonusové hodnoty hráčů

Číslo BS	Hranice BS v %		Bonusová hodnota
	dolní	horní	
1	0,0	0,5	60
2	0,5	1,2	45
3	1,2	2,1	35
4	2,1	3,3	30
5	3,3	5,0	25
6	5,0	7,8	20
7	7,8	12,0	15
8	12,0	19,0	12
9	19,0	29,0	9
10	29,0	44,0	6
11	44,0	69,0	4
12	69,0	100,0	3
13	Zůstatek CŽ a nezařazení		1

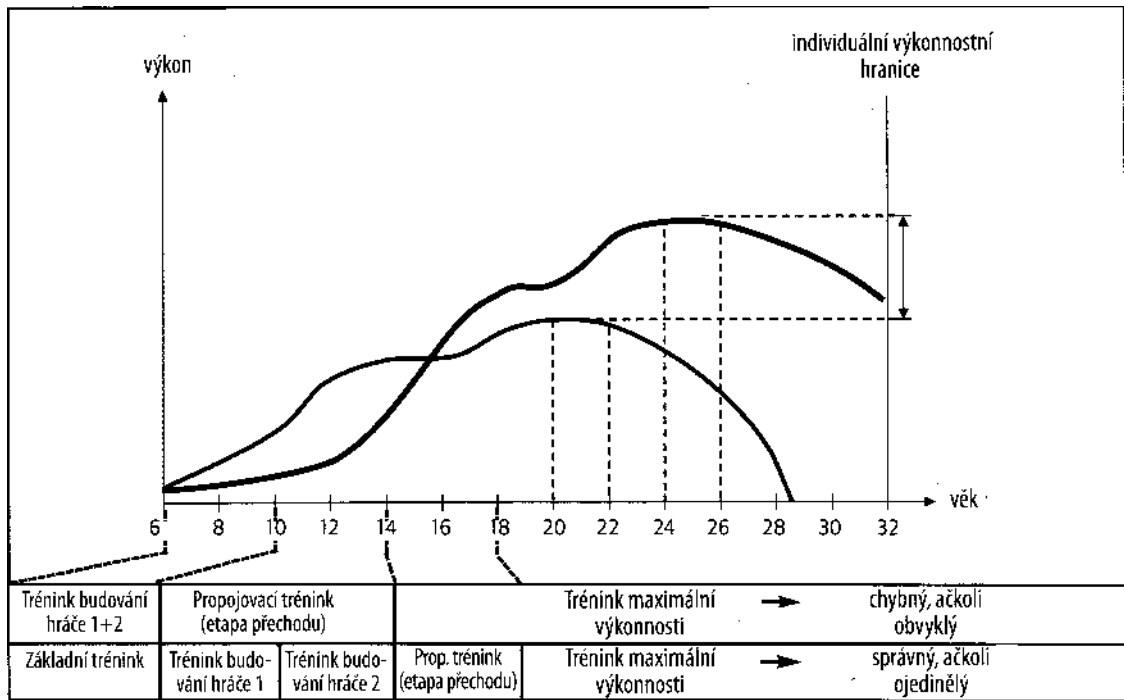
Zakladem pro výpočet bonusových skupin je celkový počet hráčů (viz. čl. 8) v celostátním žebříčku (CŽ), kteří splňují následující podmínku:

Muži	CSB větší než 24 bodů
Ženy, dorost, starší žactvo	CSB větší než 8 bodů
Mladší žactvo	bez omezení

Obr. 6: Tabulka I. pro výpočet bonusových skupin a bonusových hodnot hráčů
(zdroj: Klasifikační řád 2011)

Obr. 7: Tréninkový vývoj (zdroj: Tenisový trenérský manuál 1. stupně)

Obr. 8: Rozdílné vývoje výkonu (zdroj: Závodní tenis pro děti a mladé hráče 2008)

Tab. 5: Výkonnostní tabulka hráčů (50 CZ)

ročník	hráč	mateřský klub	ml. žáci st. žáci dorost																
			1998 CZ	1999 CZ	2000 CZ	2001 CZ	2002 CZ	2003 CZ	2004 CZ	2005 CZ	2006 CZ	2007 CZ	2008 CZ	2009 CZ	2010 CZ	2011 CZ	2012 CZ	2013 CZ	
1	1988 Kozzerovský Michal	TK Slavia PU PLZEN	17	49	21	29	7	25	13	6	40								
2	1988 Stengl Miroslav	Slavoj Stod	196	120	25	66	22	88	41	20	11								
3	1988 Schmid Michal	TK Slavia Plzeň	419	127	49	75	36	147	52	50	153								
4	1988 Posejpal Adam	TJ Slavoj Plzeň	574	181	89	138	48	185	130	63	29								
5	1989 Urban Tomáš	TK Slavia Plzeň		270	59	9	31	9	37	12	4	30							
6	1989 Sátral Petr	TJ Klatovy		935	334	136	141	43	192	82	49	161							
7	1989 Santner Aleš	TCF Mariánské Lázně		277	103	37	148	53	327	203	167	284							
8	1991 Cada Daniel	TK Slavia PU Plzeň				212	92	31	72	27	165	64	65	72					
9	1992 Salaba Libor	TCF Mariánské Lázně					138	36	7	31	10								
10	1992 Vokoun Marcel	TCG Karlovy Vary						154	51	91	47								
11	1993 Mudra Lukáš	TK Slavia PU Plzeň						227	70	25	53	21							
12	1993 Kotyk Martin	TJ Lokomotiva Plzeň						282	149	74			124	59	39	94			
13	1994 Budík Ondřej	TCG Karlovy Vary							21	5	4		19	14					
14	1994 Polánka František	TCF Mariánské Lázně							163	91	18			80	60	104	370		
15	1994 Vítek Jakub	Lokomotiva Plzeň									28			86	50	27	17		
16	1994 Vítek Dominik	Lokomotiva Plzeň							254	117	32		54	31	106	68	41	19	
17	1994 Volner Patrik	TK Skoda Plzeň							1123	379	140		99	23	122	96	327		
18	1995 Potužák David	TCG Karlovy Vary											606	239	140				
19	1995 Větrovec Michal	TK Slavia PU Plzeň								217	54	24		105	40	181	112	105	39
20	1995 Rozspálek Zdeněk	TCF Mariánské Lázně									299	81	37			278	135	219	446
													69	97	492				

Tab. 6: Výkonnostní tabulka hráčů (50 CZ)

			ml. žákyně			st. žákyně			dorostenky									
ročník	hráč	mateřský klub	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
			CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ
1	1988	Dočkalová Simona	TCF Mariánské Lázně	80	32	8												
						36	27											
								158	159	107	298							
2	1988	Pernetová Daniela	TK Slavia PU Plzeň	61	33	15												
						35	17											
								23	11	10	105							
3	1988	Záhlavová Linda	TK Slavia PU Plzeň	84	35	10												
						40	63											
									540									
4	1988	Pechová Michaela	TK Slavia PU Plzeň	161	70	25												
						68	69											
								257	137	96	147	396						
5	1988	Neubauerová Hana	TK Slavia PU Plzeň	169	89	34												
						65	24											
								144	98	84	331							
6	1989	Zemanová Štěpánka	TCF Mariánské Lázně		26	6	6											
								22	35									
									177	52	267	587						
7	1989	Birnerová Hana	TK Slavia PU Plzeň		70	14	3											
								10	7									
									13	15	13	50						
8	1989	Peteříková Vendula	TK Slavia PU Plzeň		57	17	45											
								172	79									
									101	77	165	651						
9	1989	Němečková Martina	TO Strojplast Tachov		300	120	30											
								69	104									
									197	112	324							
10	1989	Hrdličková Karolína	Sokol Plzeň Doudlevice		307	168	49											
								70	31									
									176	128	87	76	93					
11	1989	Belblová Tereza	Sokol Plzeň Doudlevice		313	222	80											
								81	43									
									34	13	8	15						
12	1990	Nová Tereza	TK Škoda Plzeň			348	100	27										
									56	107								
										361	423							
13	1990	Hodová Karolína	TK Slavia PU Plzeň			256	101	33										
									67	64								
										350	235	447	368					
14	1990	Dudláková Dagmar	Jiskra Aš			162	74	36										
									57	40								
										59	131	35	95					
15	1990	Budíková Kateřina	TCG Karlovy Vary			270	96	40										
									61	55								
										230	429	375	623					
16	1990	Podsosonnaya Viktoriya	TK Slavia PU Plzeň			234	111	48										
									54	203								
										193	362	654						
17	1990	Vyskočilová Klára	TJ Klatovy			287	137	81										
									60	45								
										88	60	27	301					
18	1991	Márová Kristina	TCF Mariánské Lázně				163	46	11									
										22	4							
											51	52	74					
19	1991	Vydrová Denisa	TK Slavia PU Plzeň				366	112	25									
										32	18							
											34	59	591	604				

			1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ročník	hráč	mateřský klub	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ	CZ
20	1992	Kopřivová Klára	TK Slavia Plzeň				345	118	27		30	2						
												15	8	22	69			
21	1992	Hájková Dominika	TK Slavia Plzeň				296	258	105		47	110						
												56	120	551	472			
22	1992	Lennerová Tereza	Sokol Rokycany				724	185	60		78	33						
												371						
23	1994	Barchánková Aneta	TK Slavia PU Plzeň						76	28	17							
												26	24					
														143	62	80	339	
24	1994	Michálková Barbora	TCG Karlovy Vary						209	55	40							
												125	174					
														90	55	52	229	
25	1995	Rohanová Petra	TCG Karlovy Vary							17	1	11						
													4	2				
															10	4	77	313
26	1995	Schweinerová Nikola	TK Slavia PU Plzeň							106	36	5						
													21	5				
															17	15	37	267
27	1995	Martinovská Andrea	Lokomotiva Plzeň							176	41	16						
													14	7				
															15	136		
28	1995	Slavičková Markéta	TK Slavia PU Plzeň							156	47	18						
													31	9				
															21	19	22	31
29	1995	Voříšková Klára	TK Škoda Plzeň							214	87	38						
													30	23				
															32	31	137	